

Tiesu sistēma dalībvalstīs

Dalībvalstu tiesiskās tradīcijas ir ļoti dažādas, un tikpat dažādas ir to tiesu sistēmas.

Tiesas

Vairākumā dalībvalstu ir dažādu veidu tiesas. Pārsvārā ir trīs galvenie tiesu veidi:

- [vispārējās piekritības tiesas](#),
- [specializētās tiesas](#) un/vai
- konstitucionālās tiesas.

Vispārējās piekritības tiesas parasti izskata strīdus par civiltiesiskiem jautājumiem (t. i., iedzīvotāju vai uzņēmumu strīdus) un/vai krimināltiesiskiem jautājumiem. Daudzās dalībvalstīs turklāt darbojas tiesas, kas izskata īpašas lietas, piemēram, valsts iestāžu un iedzīvotāju vai uzņēmumu strīdus (administratīvās lietas utt.).

Turklāt daudzās dalībvalstīs ir institūcijas vai tiesas, kas gādā par valsts konstitūcijas ievērošanu. Daudzas no šīm institūcijām vai tiesām ir kompetentas pārbaudīt konkrētu likumu vai citu tiesību aktu atbilstību konstitūcijas prasībām. Dažas no tām var izskatīt atsevišķas lietas, bet parasti tikai kā pēdējās instances tiesas.

Papildus atsevišķām dalībvalstīm veltītajās sadaļās sniegtajai informācijai (sk. labajā pusē redzamos karogus) noderīga informācija ir pieejama arī šādās Eiropas tīmekļa vietnēs (jāievēro, ka šeit sniegtais saraksts var nebūt izsmeljošs):

- [Eiropas tiesiskās sadarbības atlantā](#) ir pieejams meklēšanas rīks kompetentās tiesas atrašanai,
- [Eiropas Savienības valstu padomju un augstāko administratīvo tiesu asociācijas \(ACA Europe\)](#) tīmekļa vietnes sadaļā „Ceļojums apkārt Eiropai” ir pieejama galvenokārt informācija par konstitucionāliem un administratīviem strīdiem,
- [Augstāko tiesu priekšsēdētāju tīkla](#) tīmekļa vietnē ir pieejama informācija par dalībvalstu augstākajām tiesām.

Kā atrast kompetento tiesu

Ja esat iesaistīts tiesvedībā vai gatavojaties kļūt par tiesas procesa dalībnieku, jums būs jānoskaidro, kura tiesa ir kompetenta izskatīt jūsu lietu, t. i., kurai tiesai jūsu lieta ir piekritīga. Iesniedzot prasību tiesā, kas nav kompetenta, vai rodoties domstarpībām par tiesas jurisdikciju, lietas izskatīšana var ievērojami aizkavēties, turklāt, ja lieta nav piekritīga attiecīgajai tiesai, tiesa to var noraidīt.

Ja tiesas procesā ir pārrobežu elementi un procesa dalībnieki, piemēram, dzīvo dažādās dalībvalstīs, vispirms būs jānoskaidro tiesvedības dalībvalsts. To palīdzēs izdarīt portāla sadaļā [Prasības iesniegšana tiesā](#) sniegtie padomi.

Citas tiesu iestādes un institūcijas

Vairākumā dalībvalstu tiesu sistēmu veido ne vien tiesas, bet arī citas tiesu iestādes un institūcijas, kas īsteno publisko varu, piemēram, valsts prokurori vai dažos gadījumos valsts apsūdzētāji, valsts notāri vai tiesu izpildītāji. Informāciju par privātajiem juristiem, notāriem un saistītajām profesijām, kam tiesu sistēmā ir svarīga nozīme, atradīsiet sadaļā [Juridiskās profesijas](#).

Kriminālprocesā būtiska loma ir valsts prokuratūrai vai kriminālvajāšanas dienestam, ko daudzās valstīs uzskata par tiesu varas daļu. Valsts prokuroru pienākumi un statuss dalībvalstīs ievērojami atšķiras. Plašāku informāciju atradīsiet, izvēloties attiecīgās dalībvalsts karogu sadaļā [Vispārējās piekritības tiesas](#), kā arī šādās tīmekļa vietnēs:

- Eiropas Padomes [Eiropas valstu prokuroru konsultatīvās padomes](#) tīmekļa vietne iepazīstina ar valstu profiliem, kuros ir sniegta informācija par ES dalībvalstīm un citām Eiropas valstīm,
- [Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla krimināllietās](#) tīmekļa vietnē.

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.

Lapa atjaunināta: 18/01/2019

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Beļģija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesens tika atjaunināta oriģinālvalodas [fr](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [bg](#) [es](#) [cs](#) [da](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [hr](#) [it](#) [lt](#) [hu](#) [mt](#) [nl](#) [pl](#) [pt](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [fi](#) [sv](#).

Šajā sadaļā ir iekļauts pārskats par tiesu sistēmu.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēma

Beļģijas juridiskā sistēma ir **civiltiesību tradīcijas sistēma**, kuru veido kodificētu noteikumu kopums, ko tiesneši piemēro un interpretē.

Beļģijā tiesu un tribunālu organizācija ir **pilnīgā federālā kompetencē**.

Principi

Pirms izklāstīt tiesu sistēmas organizāciju Beļģijā, jāatgādina daži konstitucionāli un vispārīgi tiesību principi **par tiesu varas organizāciju**.

Ar Konstitūciju uz vienlīdzīgiem pamatiem ar diviem citiem varas atzariem – likumdošanas varu un izpildvaru – ir izveidota tiesu vara, ko īsteno tiesas. Līdz ar to paralēli citiem konstitūcijā nostiprinātajiem varas atzariem tiesas veido **neatkarīgu varas atzaru**.

Tiesu varu īsteno saskaņā ar konstitucionālajām un juridiskajām normām. Tiesas uzdevums ir spriest tiesu. Tādēļ tā piemēro tiesības – tā pieņem nolēmumus civilos strīdos un piemēro krimināltiesības personām, kuras ir izdarījušas pārkāpumu. Pastāv nošķirums starp tiesu iestāžu amatpersonām (tiesnešiem zemāka un augstāka līmeņa tiesās) un apsūdzības amatpersonām (valsts prokuratūra).

Saskaņā ar Konstitūcijas 144. un 145. pantu strīdi par pilsoniskajām tiesībām ietilpst tikai tiesu jurisdikcijā un strīdi par politiskajām tiesībām – tiesu jurisdikcijā, izņemot kad likumā paredzēts citādi.

Tiesas vai citas iestādes, kas īsteno tiesvedību, izveido tikai uz likuma pamata. Atbilstoši Konstitūcijas 146. pantam Beļģijā ir aizliegts izveidot jebkādas ārkārtas tiesas vai komisijas, lai kāds būtu to nosaukums.

Tiesu **sēdes** ir **atklātas**, izņemot kad tas apdraud sabiedrisko kārtību vai morāli; šādā gadījumā tiesa pieņem attiecīgu nolēmumu (Konstitūcijas 148. panta pirmā daļa). Tiesu sēžu atklātības princips citastarp ļauj nodrošināt tiesvedības pārredzamību.

Visus nolēmumus **pamato**. Tos pasludina atklātā tiesas sēdē (Konstitūcijas 149. pants). Konstitūcijā un Tiesu kodeksa (*Code Judiciaire/Gerechtiged Wetboek*) 780. pantā noteiktais pienākums sniegt pamatojumu nozīmē, ka tiesai ir jāizvērtē pušu norādītie faktiskie un juridiskie apstākļi. Pamatojumam jābūt pilnīgam, skaidram, precīzam un pietiekamam. Pienākums sniegt pamatojumu tāpat kā tiesu varas neatkarība aizsargā tiesvedības puses pret iespējamu patvaļīgu rīcību, un puses, ņemot vērā sniegto pamatojumu, var izvērtēt, vai nolēmumu pārsūdzēt apelācijas kārtībā vai Kasācijas tiesā (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*).

Konstitūcijas 151. panta pirmajā daļā ir nostiprināta **tiesnešu neatkarība** viņu pilnvaru īstenošanā un Valsts Padomes neatkarība izmeklēšanas un kriminālvajāšanas veikšanā individuālās lietās, to pakļaujot vienīgi atbildīgā ministra tiesībām noteikt, ka sākama kriminālvajāšana, un pieņemt saistošas kriminālpolitikas pamatnostādnes, tostarp attiecībā uz izmeklēšanu un kriminālvajāšanu.

Saskaņā ar Konstitūcijas 151. panta ceturto daļu tiesnešus amatā **ieceļ Karalis** atbilstoši likumā noteiktajiem nosacījumiem un kārtībai.

Tiesnešus amatā ieceļ uz mūžu. Tiesneši dodas pensijā likumā noteiktā vecumā un saņem pensiju likumā noteiktā apmērā. Atņemt vai apturēt tiesneša pilnvaras var tikai ar tiesas nolēmumu. Tiesnesi var pārcelt citā amatā vienīgi, viņu ieceļot jaunā amatā un ar viņa piekrišanu (Konstitūcijas 152. pants). Valsts Padomes ierēdņus amatā ieceļ un no amata atlaiž Karalis (Konstitūcijas 153. pants).

Tiesu iestāžu darbinieku atlīdzību nosaka ar likumu (Konstitūcijas 154. pants).

Turklāt tiesnešiem nav tiesību veikt atalgotu darbu valsts pārvaldē, izņemot, ja šis darbs tiek veikts bez atlīdzības un nerada interešu konfliktu atbilstoši tiesiskajam regulējumam (Konstitūcijas 155. pants).

Tiesu veidi

Beļģijā ir pieci galvenie tiesu apgabali, **piecas apelācijas tiesu jurisdikcijas**: Brisele, Lježa, Monsa, Ģente un Antverpene.

Šīs jurisdikcijas ir iedalītas tiesu rajonos, kuros katrā ir **viena pirmās instances tiesa**. Visā Beļģijas teritorijā pastāv 27 tiesu rajoni.

Turklāt tiesu rajonos atrodas **21 darba tiesa un 23 komercietas**.

Šie rajoni savukārt iedalās tiesu kantonos, kuros katrā atrodas **viena miertiesā**. Visā Beļģijas teritorijā pastāv 187 tiesu kantoni.

Katrā no desmit provincēm, kā arī Briseles administratīvajā apgabalā, ir **zvērīnāto tiesa**. Zvērīnāto tiesa nav pastāvīga tiesa. To sasauc katru reizi, kad apsūdzētajam ir jāstājas tās priekšā.

Pārkāpuma veids un smagums, strīda raksturs, kā arī attiecīgo naudas summu lielums nosaka **tiesas veidu**, kam jāizskata lieta.

Dažos gadījumos strīda raksturs ir apstākļi, kas nosaka piesaistāmo tiesu. Tādējādi mirtiesneša piekritībā ir strīdi kaimiņu starpā, savukārt pirmās instances tiesas piekritībā ir šķiršanās lietas. Pārējos gadījumos tiesas izvēli nosaka pušu statuss. Pamatā vairums strīdu tirgotāju starpā tiek izskatīti komercietās.

Tiklīdz ir noteikta piekritības tiesa, ir jānosaka **vieta**, kurā lieta būs jāizskata.

Civillietās tiesvedība var norisēt aizstāvamā domicila tiesā vai tās vietas tiesā, kur tikušas noslēgtas saistības vai kur tās būtu jāpilda.

Krimināllietās vienāda piekritība ir tiesai pārkāpuma izdarīšanas vietā, tiesai aizdomās turamā dzīvesvietā un tiesai vietā, kur apsūdzēto varētu atrast. Juridisko personu gadījumā tā ir tiesa vietā, kur reģistrēta to juridiskā adrese, un vietā, kur attiecīgā juridiskā persona veic komercdarbību.

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par tiesu organizāciju.

Tiesas un to hierarhija

Tiesas ir organizētas hierarhiski. Tiesu struktūra ir šāda.

4	KASĀCIJAS TIESA		
3	Apelācijas tiesas	Darba apelācijas tiesas	Zvērīnāto tiesas
2	Pirmās instances tiesas	Darba tiesas	Komercietas
1	Miertiesas	Policijas tiesas	

Pirmās instances tiesu nolēmumus sauc „*jugements/vonnissen*”. Apelācijas tiesu, darba tiesu, zvērīnāto tiesu un Kasācijas tiesas nolēmumus sauc „*arrêts/arresten*”.

Civiltiesas galvenokārt risina privātus strīdus gan fizisku, gan juridisku personu starpā.

Krimināltiesu uzdevums ir sodīt sodāmu nodarījumu izdarītājus, piemērojot likumā noteiktos sodus (ieslodzījums, sabiedriskais darbs, sodanauda u. c.).

Ir gadījumi, kad viena no pusēm nepiekrīt tiesas pasludinātajam nolēmumam. Attiecīgajai pusei un noteiktos gadījumos – trešais personai – ir iespēja izmantot dažādas **pārsūdzības iespējas**, lai panāktu lietas otrreizēju izskatīšanu. Pārsūdzības iespējas iedala divās kategorijās: parastās pārsūdzības iespējas un ārkārtas pārsūdzības iespējas.

Pastāv divu veidu parastās pārsūdzības iespējas – protests („*opposition/oppositie*”) un apelācija („*appel/hoger beroep*”). Izmantojot **protestu**, sev nelabvēlīgu nolēmumu var pārsūdzēt atbildētājs. Šādā gadījumā lietu otrreizēji izskata tā pati tiesa, kura pieņēmusi nolēmumu.

Izņemot ierobežotu gadījumu skaitu, kad tas nav iespējams, **apelācija** ir tiesības, ko var izmantot visas iesaistītās puses. Proti, lietas otrreizēju izskatīšanu var pieprasīt notiesātais, civilprasītājs krimināllietā, pieteicējs, atbildētājs vai Valsts Padome. Apelācijas sūdzību vienmēr izskata tiesa, kas ir augstāka līmeņa tiesa nekā tā, kura pieņēmusi sākotnējo nolēmumu.

Turpmākajā tabulā ir sniegts **pārskats par tiesām, kuras izskata apelācijas sūdzības**, atkarībā no tā, kura tiesu iestāde izdevusi spriedumu, uz kuru attiecas apelācijas sūdzība.

Spriedums		Apelācija
Miertiesnesis	- civillietas	Pirmās instances tiesa (civillietu daļa)
	- komerclietas	Komerctiesa
Policijas tiesa	- krimināllietas	Pirmās instances tiesa (Krimināltiesa)
	- civillietas	Pirmās instances tiesa (Civiltiesa)
Darba tiesa		Darba apelācijas tiesa
Pirmās instances tiesa		Apelācijas tiesa
Komerctiesa		Apelācijas tiesa

Apelācijas posmā tiesneši (pirmās instances vai apelācijas tiesā) otro un pēdējo reizi apspriežas par lietas būtību un paziņo galīgo spriedumu. Tomēr pusēm vēl ir iespēja iesniegt **kasācijas sūdzību**.

Papildus parastajām pārsūdzības iespējām pastāv arī „**ārkārtas**” pārsūdzības iespējas, no kurām galvenā ir **kasācijas tiesvedība**. Šādā gadījumā Kasācijas tiesa nedarbojas kā trešā instance vai trešais tiesu līmenis. Kasācijas tiesa vērtē tiesību normu piemērošanu, taču atkārtoti nevērtē lietas faktiskos apstākļus.

Līdztekus iepriekšminētajām tiesām Beļģijā pastāv vēl divu veidu tiesas. Tām ir uzraugoša loma, un tās ir **Valsts Padome** un **Konstitucionālā tiesa**. Valsts Padome ir augstākā līmeņa administratīvā tiesa un kontrolē administrāciju. Tā iejaucas gadījumos, kad kāds pilsonis uzskata, ka administrācija nav ievērojusi likumu. Konstitucionālās tiesas uzdevums ir nodrošināt to, lai likumi, dekrēti un rīkojumi būtu atbilstīgi Konstitūcijai, un uzraudzīt pilnvaru pienācīgu nošķirumu Beļģijas publiskās administrācijas iestāžu starpā.

Juridiskās datubāzes

[Beļģijas tiesu varas portāls](#) cita starpā sniedz piekļuvi judikatūrai, Beļģijas tiesību aktiem un Beļģijas oficiālajam laikrakstam.

Vai piekļuve šīm datubāzēm ir bezmaksas?

Jā, piekļuve šai datubāzei ir **bezmaksas**.

Attiecīgās saites

[Federālais publiskās pārvaldes dienests tieslietās](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 03/08/2017

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Bulgārija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [bg](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Šajā iedaļā ir sniegta informācija par Bulgārijas tiesu sistēmu.

Tiesu iestādes – tiesu sistēma

Bulgārijā tiesu vara ir organizēta trīs instancēs. Tiesas ir valsts institūcijas, kas spriež tiesu civillietās, krimināllietās un administratīvajās lietās.

Bulgārijā pastāv šādas tiesas:

- 113 rajona tiesas;

- 28 apgabala tiesas;
- 28 administratīvās tiesas;
- 1 Specializētā krimināltiesa;
- 5 apelācijas tiesas;
- 1 Specializētā apelācijas krimināltiesa;
- 5 militārās tiesas;
- 1 Militārā apelācijas tiesa;
- 1 Augstākā kasācijas tiesa;
- 1 Augstākā administratīvā tiesa.

Tiesu administrācija

Bulgārijas tiesu organizācija un darbība ir noteikta Tiesu varas likumā, kurā paredzēta tiesu iestāžu sistēmas uzbūve un darbības principi, kā arī noteikta to savstarpējā sadarbība un sadarbība ar likumdošanas un izpildvaras iestādēm.

Saskaņā ar Tiesu varas likumu, kas publicēts Oficiālajā laikrakstā Nr. 64/2007, Augstākā tieslietu padome ir augstākā tiesu administrācijas iestāde un tā ir atbildīga par tiesu administrāciju un to neatkarības nodrošināšanu. Tā nosaka tiesu varas uzbūvi un organizāciju un pārvalda tiesu lietas, neaizskarot attiecīgo tiesu iestāžu neatkarību.

Augstākā tieslietu padome nosaka tiesu apgabalu skaitu, kā arī rajona, apgabala un apelācijas tiesu atrašanās vietas, pamatojoties uz tieslietu ministra priekšlikumu, un attiecībā uz militārajām tiesām – saskaņojot ar aizsardzības ministru.

Rajona, apgabala, administratīvo, militāro un apelācijas tiesu teritoriālās jurisdikcijas robežas ne vienmēr sakrīt ar valsts administratīvo apgabalu robežām.

Tiesu veidi – Tss apraksts

Rajona tiesas. Rajona tiesas parasti izskata lietas pirmajā instancē. To nolēmumus var pārsūdzēt attiecīgajā apgabala tiesā.

Apgabala tiesas. Apgabala tiesas funkcionē kā pirmās instances un otrās instance tiesas. Kā pirmās instances tiesas tās izskata konkrēti definētas lietu kategorijas, kas saistītas ar būtiskām naudas summām vai nozīmīgām sabiedrības interesēm. Kā otrās instances (apelācijas) tiesas tās izskata sūdzības par pirmās instances tiesu pieņemtiem nolēmumiem.

Administratīvās tiesas. Administratīvās tiesas izskata pieteikumus šādās lietās: administratīvā akta izdošana, grozīšana, atsaukšana vai atcelšana; līguma, kam piemērojams Administratīvā procesa kodekss, atzīšana par spēkā neesošu; sūdzības par pārvaldes iestāžu prettiesisku rīcību vai bezdarbību; aizsardzība pret pretlikumīgiem piespiedu izpildes pasākumiem; kompensācija par pārvaldes iestāžu un amatpersonu nelikumīgu aktu, darbības vai bezdarbības radīto kaitējumu; kompensācija par kaitējumu, kas radīts ar piespiedu izpildes pasākumiem; administratīvās tiesas sprieduma atcelšana vai atzīšana par spēkā neesošu; konstatējums, ka administratīvais akts, uz ko attiecas Administratīvā procesa kodekss, nav autentisks.

Jebkura persona var vērsties tiesā, lai konstatētu, vai pastāv vai nepastāv administratīvas tiesības vai tiesiskas attiecības, ja attiecīgais jautājums skar personas intereses un personai nav pieejams cits tiesību aizsardzības līdzeklis.

Lietas izskata tā administratīvā tiesa, kuras teritoriālajā jurisdikcijā atrodas attiecīgā iestāde, kas izdevusi apstrīdēto administratīvo aktu. Ja iestāde atrodas ārvalstīs, lieta ir Sofijas pilsētas administratīvās tiesas jurisdikcijā.

Administratīvie akti, ar kuriem tiek tieši īstenota Bulgārijas ārpolitika, aizsardzības vai drošības politika, nav apstrīdami tiesā, ja vien normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

Citas specializētās tiesas

Militārās tiesas kā pirmās instances tiesas izskata krimināllietas par iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem, kurus, pildot savus pienākumus, izdarījuši Bulgārijas bruņoto spēku ģenerāļi, virsnieki, apakšvirsnieki un kareivji, kā arī Aizsardzības ministrijas un citu aizsardzības ministra padotībā esošu ministriju un iestāžu, Valsts drošības aģentūras un Valsts izlūkdieneņa amatpersonas. Šādos gadījumos otrās instances tiesa ir Militārā apelācijas tiesa. Militāro tiesu jurisdikcija ir noteikta Kriminālprocesa kodeksā. Šīm tiesām ir tāds pats statuss kā apgabala tiesām.

Ir tikai viena **Militārā apelācijas tiesa**, kura izskata sūdzības un protestus par visu valsts militāro tiesu pieņemtajiem nolēmumiem.

Apelācijas tiesas izskata sūdzības un protestus par nolēmumiem, ko pirmajā instancē ir pieņēmušas attiecīgajā tiesu apgabalā esošās apgabala tiesas.

Specializētā krimināltiesa, kura atrodas Sofijā, ir līdzvērtīga apgabala tiesai. Tās jurisdikcija ir noteikta likumā. Speciālās krimināltiesas jurisdikcijā esošie noziedzīgie nodarījumi – pamatā noziedzīgi nodarījumi, ko veikušas organizētas noziedzīgas grupas– ir izsmeljoši uzskaitīti Kriminālprocesa kodeksa 411.a pantā.

Specializētā apelācijas krimināltiesa izskata sūdzības un protestus, kas iesniegti par Speciālās krimināltiesas pieņemtajiem nolēmumiem.

Augstākā kasācijas tiesa ir visaugstākās instances tiesa krimināllietās un civillietās. Tās jurisdikcija aptver visu Bulgārijas Republikas teritoriju. Kā visaugstākā līmeņa tiesu iestāde tā kontrolē to, ka visas tiesas normatīvos aktus piemēro vienveidīgi. Tā atrodas Sofijā.

Augstākā administratīvā tiesa kā augstākā līmeņa tiesu iestāde kontrolē to, ka visas administratīvās tiesas normatīvos aktus piemēro vienveidīgi.

Augstākā administratīvā tiesa izskata sūdzības un protestus par Ministru padomes, ministru prezidenta, ministru prezidenta vietnieka, ministru, Ministru padomei tieši padotu citu iestāžu vadītāju aktiem, Augstākās tieslietu padomes aktiem, Bulgārijas Nacionālās bankas aktiem, apgabalu gubernatoru aktiem un citiem likumā paredzētiem aktiem; tā iztiesā lietas par atvasināto normatīvo aktu likumību; kā kasācijas instance tā pārbauda tiesu nolēmumus, iztiesā administratīvās lietas un izskata pieteikumus par administratīvās lietās pieņemtu galīgo nolēmumu atcelšanu.

Bulgārijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras šķīrējtiesa

Šķīrējtiesa izšķir strīdus civillietās un strīdus par līguma robu aizpildīšanu vai līgumu pielāgošanu jauniem apstākļiem neatkarīgi no tā, vai vienas vai abu pušu juridiskā adrese vai domicils atrodas Bulgārijas Republikā.

Bulgārijas Republikas Konstitucionālā tiesa

Bulgārijas Republikas [Konstitucionālā tiesa](#) ir garants Bulgārijas demokrātisko procesu neatgriezeniskumam; šo procesu īstenošana ir galvenais konstitūcijas mērķis. Šī tiesa neietilpst tiesu sistēmā; tā ir neatkarīga institūcija, kuras pilnvaras izriet tieši no konstitūcijas un kura darbojas, pamatojoties uz speciālu likumu. Konstitucionālās tiesas nolēmumi par tādiem jautājumiem kā iedzīvotāju cilvēktiesību un juridisko interešu aizsardzība, varas dalīšanas principa ievērošana, privātīpašuma neaizskaramība, darījumdarbības brīvība, plašsaziņas līdzekļu neatkarība, cenzūras aizliegums un Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību konstitucionalitāte ir izpelnījušies būtisku sabiedrības un starptautiskā līmeņa uzmanību.

Juridiskā datubāze

Katra Bulgārijas tiesa uztur tīmekļa vietni, kurā tiek sniegta informācija gan par tiesas struktūru un darbību, gan par izskatīšanā esošajām un izskatītajām lietām.

[Augstākās tieslietu padomes](#) tīmekļa vietnē ir sniegta sīka informācija par Bulgārijas tiesām, tai skaitā to adreses un tīmekļa vietnes (informācija ir pieejama tikai bulgāru valodā).

Galvenās tiesu tīmekļa vietnes ir šādas:

- [Sofijas rajona tiesa](#) (*Sofijski Rayonen Sad – SRS*)
- [Sofijas pilsētas tiesa](#) (*Sofijski Gradski Sad – SGS*)
- Sofijas apgabala tiesa (*Sofijski Okrazhen Sad – SOS*)
- [Specializētā krimināltiesa](#) (*Spetsializiran Nakazatelen Sad – SpNS*)
- Sofijas Apelācijas tiesa (*Sofijski Apelativen Sad – SAS*)
- [Militārā apelācijas tiesa](#) (*Voенno Apelativen Sad*)
- [Specializētā apelācijas krimināltiesa](#) (*Apelativen Spetsializiran Nakazatelen Sad – ASpNS*)
- [Augstākā administratīvā tiesa](#) (*Varhoven Administrativen Sad – VAS*)
- [Augstākā kasācijas tiesa](#) (*Varhoven Kasatsionen Sad – VKS*)
- [Konstitucionālā tiesa](#) (*Konstitutsionen Sad – KS*)

Elektroniskās normatīvo aktu datubāzes

1. Par maksu

- [Apis](#)
- [Ciela](#)
- Juridiskā enciklopēdija (*Yuridicheska Entsiklopedia*)

2. Bez maksas

- [Lex](#)

3. [Elektroniskais oficiālais vēstnesis](#) (*Elektronen Darzhaven Vestnik*)

Citas noderīgas tīmekļa vietnes, kurās atrodama juridiskā informācija

- [Nacionālā asambleja](#) (*Narodno Sabranie*)
- [Ministru padome](#) (*Ministerski Savet*)
- [Tieslietu ministrija](#) (*Ministerstvo na Pravosadieto*)
- [Augstākā tieslietu padome](#) (*Vissh Sadeben Savet*)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 25/08/2017

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Čehija

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Tiesu sistēma Čehijas Republikā sastāv no Čehijas Republikas Konstitucionālas tiesas un "vispārējās jurisdikcijas" tiesu sistēmas.

Vispārējās jurisdikcijas tiesu sistēmā ietilpst Augstākā tiesa (*nejvyšší soud*), Augstākā administratīvā tiesa (*nejvyšší správní soud*), augstās tiesas (*vrchní soudy*), reģionālās tiesas (*krajské soudy*) un rajona tiesas (*okresní soudy*).

Tiesu administrācija

Tiesu administrācijas valsts centrālā iestāde ir Čehijas Republikas Tieslietu ministrija.

Tieslietu ministrija administrē augstās tiesas, reģionālās tiesas un rajona tiesas Likuma par tiesām un tiesnešiem Nr. 6/2002 piemērošanas jomas ietvaros vai nu tieši vai ar tiesu priekšsēdētāju starpniecību; rajona tiesas Tieslietu ministrija var administrēt arī ar reģionālo tiesu priekšsēdētāju starpniecību.

Dažus centrālās valdības uzdevumus veic Čehijas Republikas Augstākās tiesas priekšsēdētājs (vai attiecīgā gadījumā priekšsēdētāja vietnieks) un Augstākās Administratīvās tiesas priekšsēdētājs (vai attiecīgā gadījumā priekšsēdētāja vietnieks).

Valsts īstenoto tiesu administrēšanu veic, ievērojot attiecīgās Tiesu padomes ieteikumus, kas izveidota Čehijas Republikas Augstākās tiesas, Augstākās Administratīvās tiesas, augsto tiesu, reģionālo tiesu un visu rajona tiesu ietvaros.

Dažas administratīva rakstura darbības veic tiesas administratīvais direktors, kas ir padots tiesas priekšsēdētājam.

Tiesu veidi - īss apraksts

Vispārējās jurisdikcijas tiesu sistēma aptver četrus organizācijas līmeņus –

- rajona tiesas; apgabalu tiesām (*obvodní soudy*) galvaspilsētā Prāgā un Brno municipālajai tiesai ir tāds pats statuss kā rajona tiesām;
- reģionālās tiesas Brno, *České Budějovice*, *Hradec Králové*, *Ostrava*, *Plzeň*, Prāgā, *Ústí nad Labem* un Prāgas municipālā tiesa;
- augstās tiesas Prāgā un *Olomouc*;

- Augstākā tiesa un Augstākā Administratīvā tiesa Brno.

Specializēto tiesu sistēmā ietilpst tikai Čehijas Republikas Konstitucionālā tiesa.

Tiesu hierarhija

Čehijas Republikā pastāv divu instanču sistēma, kam ir nozīmīga loma tiesiskās aizsardzības līdzekļu hierarhiskajā uzbūvē. Šajā nozīmē tiesu hierarhiskās attiecības, pamatojoties uz attiecīgo organizācijas līmeni tiesu sistēmas ietvaros, aptver trīs pakāpes.

Sīkāka informācija ir iekļauta sadaļā par vispārīgo tiesu sistēmu Čehijas Republikā.

Saskaņā ar Likumu Nr. 6/2002 par tiesām un tiesnešiem –

Rajona tiesas

- a) izskata lietas pirmajā instancē, izņemot, ja procesuālajos tiesību aktos ir noteikts citādi;
- b) izskata citas likumā noteiktās lietas.

Reģionālās tiesas

- a) kā otrās instances tiesas izskata procesuālajos tiesību aktos noteiktās lietas, ko pirmajā instancē izskatījušas to teritorijā ietilpstošās rajona tiesas;
- b) procesuālajos tiesību aktos noteiktajos gadījumos izskata lietas pirmajā instancē;
- c) likumā noteiktajos gadījumos izskata administratīvās lietas;
- d) izskata citas likumā noteiktās lietas.

Augstās tiesas

- a) kā otrās instances tiesas izskata procesuālajos tiesību aktos noteiktās lietas, ko pirmajā instancē izskatījušas to teritorijā ietilpstošās reģionālās tiesas;
- b) izskata citas likumā noteiktās lietas.

Čehijas Republikas Augstākā tiesa

Kā tiesu sistēmas augstākā iestāde jautājumos par tiesu jurisdikciju civillietās un krimināllietās Čehijas Republikas Augstākā tiesa nodrošina nolēmumu konsekvenci un tiesiskumu:

- a) izskatot ārkārtas pārsūdzības lietās, kas noteiktas procesuālajos tiesību aktos;
- b) izskatot lietas, kas noteiktas speciālos tiesību aktos vai parlamenta ratificētos starptautiskos nolīgumos, kas ir saistoši Čehijas Republikai un ir izsludināti.

Augstākā tiesa izskata arī

- a) lietas par ārvalstu tiesu spriedumu atzīšanu un izpildi, ja tas prasīts speciālos tiesību aktos vai parlamenta ratificētos starptautiskos nolīgumos, kas ir saistoši Čehijas Republikai un ir izsludināti;
- b) citas lietas, kas noteiktas speciālos tiesību aktos vai parlamenta ratificētos starptautiskos nolīgumos, kas ir saistoši Čehijas Republikai un ir izsludināti.

Augstākā tiesa uzrauga un novērtē tiesu galīgos spriedumus civillietās un krimināllietās un, pamatojoties uz tiem, tiesu nolēmumu konsekvences nodrošināšanas interesēs pieņem atzinumus par tiesu nolēmumu pieņemšanu konkrēta veida lietās.

Saskaņā ar Likumu Nr. 150/2002 - Administratīvā procesa kodeksu –

Čehijas Republikas Augstākā Administratīvā tiesa

Kā tiesu sistēmas augstākā iestāde jautājumos par tiesu jurisdikciju administratīvajās lietās Čehijas Republikas Augstākā Administratīvā tiesa nodrošina nolēmumu konsekvenci un tiesiskumu, izskatot pārskatīšanas pieteikumus likumā noteiktajās lietās un izskatot citas šajā likumā vai citos speciālos likumos noteiktās lietas.

Augstākā Administratīvā tiesa uzrauga un novērtē tiesu galīgos spriedumus administratīvajās lietās un, pamatojoties uz tiem, tiesu nolēmumu konsekvences nodrošināšanas interesēs pieņem atzinumus par tiesu nolēmumu pieņemšanu konkrēta veida lietās.

Administratīvo iestāžu nolēmumu pieņemšanas tiesiskuma un konsekvences nodrošināšanas interesēs Augstākā Administratīvā tiesa lietās, kas noteiktas šajā likumā, un, piemērojot tajā paredzēto procedūru, savas lēmumu pieņemšanas darbības ietvaros var lemt par pamatrezolūcijām.

Juridiskās datubāzes

[Tieslietu portāls](#)

[Valsts pārvaldes portāls](#)

Vai piekļuve datu bāzei ir bez maksas?

Abiem interneta portāliem var piekļūt bez maksas

Īss satura apraksts

[Tieslietu portālā](#) ir ietverta informācija par Tieslietu ministriju, atsevišķām tiesām, valsts prokuratūru un to kontaktinformācija.

Oficiālais valdības portāls sniedz piekļuvi Čehijas Republikas tiesību aktiem, kas publicēti Likumu apkopojumā.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 13/05/2019

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Dānija

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par tiesu sistēmu Dānijā.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Dānijas tiesu sistēmu veido:

- Augstākā tiesa,
- divas augstās tiesas,
- Jūras un komercietu tiesa,
- Zemes reģistrācijas tiesa,
- 24 rajona tiesas,
- Farēru salu un Grenlandes tiesas,
- Apelāciju padome,
- Īpašā disciplinārlietu tiesa,
- Dānijas Tiesnešu kvalifikācijas padome un
- Dānijas Tiesu administrācija.

Tiesu administrācija

Tiesas pārvalda **Dānijas Tiesu administrācija**, kura tika izveidota kā jauna, neatkarīga iestāde **1999. gada 1. jūlijā**. Šī iestāde nodrošina tiesu un Apelāciju padomes līdzekļu, personāla, ēku un IT atbilstīgu un piemērotu pārvaldību.

Dānijas Tiesu administrāciju vada **valde** un **direktors**. Dānijas Tiesu administrācija ir pakļauta Tieslietu ministrijai, tomēr ministram nav tiesības sniegt norādījumus un mainīt Dānijas Tiesu administrācijas pieņemtos lēmumus.

Valde ir galvenais izpildorgāns, un tā ir vispārēji atbildīga par Dānijas Tiesu administrācijas darbībām. Direktors – kuru ieceļ un atbrīvo valde – ir atbildīgs par ikdienas pārvaldību. Direktoram nav nepieciešams grāds tiesību zinātnēs.

Dānijas tiesu pārvaldes likums nosaka Dānijas Tiesu administrācijas valdes sastāvu. Valdes sastāvā ir 11 locekļi, no kuriem astoņi ir tiesu pārstāvji, viens ir advokāts un diviem ir īpašas pārvaldības un sociālās prasmes.

Juridiskās datubāzes

Lai iegūtu plašāku informāciju, lūdzu, ieskatieties [Dānijas tiesu sistēmas](#) pārskatā un aprakstā, kas tiek regulāri atjaunināts.

Saites

[Civillietu aģentūra](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 01/05/2010

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Vācija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [de](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Šajā iedaļā sniegts pārskats par tiesu sistēmu Vācijā.

Tiesu sistēmas organizācija — tiesu sistēmas

Ievērojot Vācijas Federatīvās Republikas federālo iekārtu, federāla ir arī tiesu sistēmas uzbūve. Lietas ir piekritīgas federālajām tiesām un **16 federālo zemju** (*Länder*) tiesām. Tiesu administrēšana ir galvenokārt federālo zemju pārziņā.

Vācijas tiesu sistēmu veido piecas **neatkarīgas specializētas nozares jeb piekritības jomas**:

- vispārējā piekritība,
- darba lietu piekritība,
- vispārējā administratīvo lietu piekritība,
- finanšu lietu piekritība,
- sociālo lietu piekritība.

Papildus šīm specializētajām piekritībām pastāv konstitucionālo lietu piekritība, ko īsteno **Federālā Konstitucionālā tiesa** un **federālo zemju konstitucionālās tiesas**.

Pārskats par tiesu sistēmas uzbūvi pieejams [Vācijas Federālās Tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietnē.

Tiesu administrācija

Federālo zemju tiesu vispārējā administrēšana ir federālo zemju tieslietu ministriju pārziņā. Federācijas līmenī federālais **tieslietu ministrs** atbild par [Federālo Tiesu](#), [Federālo Administratīvo tiesu](#) un [Federālo Finanšu tiesu](#). Federālā Darba un sociālo lietu ministrija atbild par [Federālo Darba tiesu](#) un [Federālo Sociālo tiesu](#).

Atbildīgās ministrijas pārvalda arī vajadzīgos budžeta līdzekļus. Vienīgais izņēmums ir [Federālā Konstitucionālā tiesa](#), kam kā neatkarīgam konstitucionālam orgānam ir piešķirta organizatoriska autonomija. Šī tiesa pati iesniedz savu budžetu apstiprināšanai.

Tiesu veidi — īss apraksts

Vācijā tiesu sistēmu veido vispārējās piekritības un specializētās tiesas. Vispārējā piekritība ir civillietu un krimināllietu piekritība. Specializētās tiesas ir administratīvās tiesas, finanšu tiesas, darba tiesas un sociālās tiesas. Turklāt pastāv konstitucionālo lietu piekritība, ko īsteno Federālā Konstitucionālā tiesa un federālo zemju konstitucionālās tiesas.

Tiesu hierarhija

Skatīt Federālās Tieslietu ministrijas sagatavoto pārskatu par [tiesu hierarhiju](#).

Saites

[Vācijas Federālās Tieslietu ministrijas tīmekļa vietne](#)

[Federālā Tiesa](#)

[Federālā Administratīvā tiesa](#)

[Federālā Finanšu tiesa](#)

[Federālā Darba tiesa](#)

[Federālā Sociālā tiesa](#)

[Federālā Konstitucionālā tiesa](#)

[Federālā Tieslietu ministrija](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 20/02/2013

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Igaunija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [et](#) versija. Mūsu tulkoņāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Šajā iedaļā ir sniegts pārskats par tiesu sistēmu Igaunijā.

Tiesu sistēmas organizācija –tiesu sistēma

Igaunijas Konstitūcijā ir noteikts, ka tiesu spriež tikai tiesas, kas savu darbu veic neatkarīgi. Tiesas spriež tiesu saskaņā ar Konstitūciju un citiem tiesību aktiem. Atbilstoši Konstitūcijai spriest tiesu ir kompetenta tikai Igaunijas tiesu sistēma. Veicot šo pienākumu, tiesas ir nošķirtas no izpildvaras un likumdevējas varas.

Igaunijas tiesu sistēmā ir trīs līmeņi. Apriņķa tiesas (*maakohtud*) un administratīvās tiesas (*halduskohtud*) ir pirmās instances tiesas. Igaunijā ir četras apriņķa tiesas: Harju apriņķa tiesa, Viru apriņķa tiesa, Tartu apriņķa tiesa un Pērnavas apriņķa tiesa. Igaunijā ir divas administratīvās tiesas: Tallinas administratīvā tiesa un Tartu administratīvā tiesa. Apriņķa tiesas un administratīvās tiesas ir iedalītas tiesu namos.

Apgabaltiesas ir otrās instances tiesas, kurās izskata apelācijas sūdzības par pirmās instances tiesu taisītajiem nolēmumiem. Pastāv divas apgabaltiesas: Tallinas apgabaltiesa un Tartu apgabaltiesa.

Augstākā tiesa ir augstākā līmeņa tiesa, un tajā izskata kasācijas sūdzības par otrās instances tiesu nolēmumiem. Igaunijas tiesu sistēmā nav atsevišķas konstitucionālās tiesas. Konstitucionālās uzraudzības tiesas funkcijas pilda Augstākā tiesa.

Tiesu administrācija

Pirmās un otrās instances tiesu administrācijas funkcijas kopīgi nodrošina Tieslietu ministrija un Tiesu administrācijas padome. Tiesu administrācijas padome ir konsultatīva padome, kas ir izveidota, lai Augstākās tiesas galvenā tiesneša vadībā nodrošinātu tiesu sistēmas darbību. Pirmās un otrās instances tiesas saņem valsts budžeta finansējumu no Tieslietu ministrijas budžeta. Augstākā tiesa savu pārvaldību nodrošina patstāvīgi, un tai ir pašai savs budžets.

Tiesu administrācijas padomes sastāvs ir šāds:

- Augstākās tiesas galvenais tiesnesis, kurš vienlaikus ir arī padomes priekšsēdētājs;
- pieci tiesneši, ko uz trīs gadiem ieceļ viss tiesnešu sastāvs (*en banc*);

- divi Igaunijas parlamenta (*Riigikogu*) deputāti;
- Advokātu kolēģijas valdes iecelts zvērināts advokāts;
- ģenerālprokurors vai viņa iecelts prokurors;
- tieslietu kanclers vai viņa iecelts pārstāvis;
- tieslietu ministrs vai viņa iecelts pārstāvis, kas piedalās padomes sēdēs un kam ir tiesības tajās izteikties.

Tieslietu ministrs drīkst sasaukt padomes sēdi, taču viņam nav balsstiesību.

Padome piešķir apstiprinājumus:

- tiesu teritoriālās piekrišanas, tiesu struktūras, tiesu un tiesu namu precīzas atrašanās vietas un tiesās un tiesu namos pastāvīgā dienestā esošo tiesnešu un tiesas piesēdētāju skaita noteikšanai;
- tiesu priekšsēdētāju iecelšanai amatā un priekšlaicīgai atbrīvošanai no tā;
- tiesu iekšējo noteikumu formulēšanai;
- tiesu amatpersonu kandidātu skaita noteikšanai;
- ģeogrāfiskā atalgojuma izmaksai tiesu namu vadītājiem;
- tiesu informācijas sistēmas reģistra datu apkopošanas un izsniegšanas kārtības noteikšanai;
- tiesu piesēdētājiem maksājamā atalgojuma apmēra un samaksas kārtības noteikšanai.

Padomes pienākumi:

- sniegt iepriekšēju atzinumu par principiem, ko piemēro tiesu gada budžetu izstrādāšanai un grozīšanai;
- sniegt atzinumu par personām, kas kandidē uz Augstākās tiesas tiesneša vakanci;
- sniegt atzinumu par tiesneša atbrīvošanu no amata;
- iepriekš apspriest pārskatu par tiesu pārvaldību, tiesas spriešanu un tiesību vienādu piemērošanu, ko Augstākās tiesas priekšsēdētājs iesniedz parlamentā;
- apspriest citus jautājumus, ko ierosina Augstākās tiesas galvenais tiesnesis vai tieslietu ministrs.

Tiesu hierarhija

Igaunijas tiesu sistēmā ir **trīs līmeņi**.

- **Aprinča tiesas** (*maakohtud*) un **administratīvās tiesas** (*halduskohtud*) ir pirmās instances tiesas.
- **Apgabaltiesas** (apelācijas tiesas) ir otrās instances tiesas.
- **Augstākā tiesa** ir pēdējās instances pārsūdzības (kasācijas) tiesa.

Aprinča tiesas ir vispārējās tiesas, un tajās izskata civillietas, krimināllietas un pārkāpumu lietas. Kā pirmās instances tiesas administratīvās tiesas izskata tās administratīvās lietas, kuras atbilstoši tiesību aktiem ietilpst to jurisdikcijā. Apgabaltiesas ir otrās instances tiesas, kas pārskata aprinča un administratīvo tiesu spriedumus pārsūdzības gadījumā. Augstākā tiesa ir augstākā līmeņa tiesa, un tajā izskata kasācijas sūdzības par apgabaltiesu nolēmumiem. Augstākā tiesa vienlaikus ir konstitucionālās uzraudzības tiesa.

Juridiskās datubāzes

Vispārīga informācija par Igaunijas tiesību sistēmu pieejama [Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē](#).

Pārskats par Igaunijas tiesu sistēmu ir pieejams arī [tiesu tīmekļa vietnē](#).

Vai piekļuve datubāzei ir bez maksas?

Piekļuve informācijai par Igaunijas tiesību un tiesu sistēmu ir **bez maksas**.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas

nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 03/08/2017

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Īrija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [en](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par tiesu sistēmu Īrijā.

Tiesu sistēmas organizācija – Īrija

☑ **Tiesu dienestam**, kas ir neatkarīga organizācija, kura sāka darboties 1999. gada novembrī un kuru izveidoja valdība saskaņā ar 1998. gada Tiesu dienesta likumu, ir šādi likumā noteikti pienākumi:

1. - pārvaldīt tiesas,
2. - sniegt atbalsta pakalpojumus tiesnešiem,
3. - sniegt sabiedrībai informāciju par tiesu sistēmu,
4. - nodrošināt, pārvaldīt un uzturēt tiesu ēkas,
5. - nodrošināt telpas un aprīkojumu tiesu lietotājiem.

Īrijas Konstitūcijā ir noteikts, ka tiesu spriež ar likumu izveidotas tiesas, kuru tiesnešus ieceļ prezidents, apspriežoties ar valdību; saskaņā ar Konstitūciju visu tiesu tiesneši savus tiesneša amata pienākumus veic pilnīgi neatkarīgi. Tiesnesi nevar atcelt no amata, izņemot konstatētu disciplināru pārkāpumu un profesionālās nekompetences gadījumos, un arī tad vienīgi, pamatojoties uz rezolūcijām, ko atbalstījušas abas *Oireachtas* (Parlamenta) palātas.

Tiesu hierarhija

Konstitūcijā ir paredzēta tiesu sistēmas struktūra, ko veido pēdējā pārsūdzības tiesa – Augstākā tiesa, un pirmās instances tiesas, kuru skaitā ietilpst Augstā tiesa ar pilnīgu jurisdikciju pār krimināllietām un civillietām, kā arī tiesas ar ierobežotu piekritību – Iecirkņa tiesas un Apgabaltiesas, kas organizētas reģionālā līmenī.

Attiecībā uz krimināltiesvedību Konstitūcijas 38. pantā noteikts, ka “nevienu nevar saukt pie kriminālatbildības citādi, kā vien likumā noteiktajā kārtībā”. Nenožīmīgus pārkāpumus iztiesā bez zvērīnātājiem, savukārt, lietas pret personām, kas apsūdzētas smagākā noziedzīgā nodarījumā, izskata ar zvērīnāto piedalīšanos tiesā. Lai garantētu efektīvu tiesas spriešanu, Konstitūcija paredz arī specializēto tiesu izveidošanu gadījumiem, kad tiesu nevar spriest vispārējās piekritības tiesas.

Sabiedrības pārstāvji var piedalīties visās tiesās, izņemot “slēgtas sēdes”, kas nozīmē, ka lieta nav pieejama plašai sabiedrībai.

Tiesas, kas skata civillietas, ir organizētas šādi:

Augstākā tiesa	Augstā tiesa
(Atrodas Dublinā) Apelācijas jurisdikcija	(Atrodas Dublinā) Pilnīga sākotnējā jurisdikcija un apelācijas jurisdikcija attiecībā uz Iecirkņa tiesu un dažu citu pirmās instances tiesu nolēmumiem
Iecirkņa tiesa	Apgabaltiesa
(Atrodas katrā no 26 grāfistu administratīvajiem centriem) Sākotnējā jurisdikcija prasībām, kuru summa nepārsniedz €38 092,14, un apelācijas jurisdikcija attiecībā uz Iecirkņa tiesu un dažu citu pirmās instances tiesu nolēmumiem	(Atrodas 24 apgabalos) Sākotnējā jurisdikcija prasībām, kuru summa nepārsniedz €6348,69 (Ietver Maza apmēra prasību procedūru dažām patērētāju prasībām, kuru summa nepārsniedz €1269,74)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstīs. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 15/09/2014

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Grieķija

Šajā vietnē ir sniegts pārskats par Grieķijas tiesu sistēmu.

Tiesu sistēmas organizācija — tiesu sistēmas

Grieķijā tiesu varas nodrošināšana ir viena no trim valsts funkcijām. Saskaņā ar **varas dalīšanas** principu tiesa ir no likumdevēja un izpildvaras **neatkarīga** struktūra.

Tiesu veidi — īss apraksts

Grieķijā tiesas ir iedalītas šādās **pamatkategorijās**:

- administratīvās tiesas (*Διοικητικά Δικαστήρια*);
- civiltiesas (*Πολιτικά Δικαστήρια*);
- krimināltiesas (*Ποινικά Δικαστήρια*);
- sauszemes spēku tiesa (*στρατοδικείο*), jūras spēku tiesa (*ναυτοδικείο*) un gaisa spēku tiesa (*αεροδικείο*);
- Augstākā speciālā tiesa (*Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο*);
- speciālā tiesa ar korupciju saistītiem tiesas procesiem;
- speciālā tiesa ministru atbildības jautājumu izskatīšanai;
- speciālā tiesa ar tiesu amatpersonu atalgojumu saistītu strīdu izskatīšanai.

Tiesu administrācija

Katru tiesu administrē tiesu amatpersonas — priekšsēdētājs vai padome triju locekļu sastāvā.

Tiesu hierarhija

Civiltiesas:

- apgabala civiltiesas (*ειρηνοδικεία*), pirmās instances tiesas (*πρωτοδικεία*), apelācijas tiesas (*εφετεία*), Augstākā tiesa (*Αρειος Πάγος*);
- krimināltiesas;
- apgabala krimināltiesas (*πταιματοδικεία*), mirtiesas (*πλημμελειοδικεία*), apelācijas tiesas, Augstākā tiesa;
- administratīvās tiesas:
- administratīvās pirmās instances tiesas, administratīvās apelācijas tiesas, Valsts padome (*Συμβούλιο της Επικρατείας*).

Saistītās saites

[Valsts padome](#)

[Atēnu Administratīvā tiesa](#)

[Apgabaltiesu tiesnešu prokuratūra](#)

[Grieķijas Tieslietu, pārredzamības un cilvēktiesību ministrija](#)

[Augstākā tiesa](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstīs. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 25/06/2018

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Spānija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [es](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Šī nodaļa sniedz vispārēju pārskatu par tiesu sistēmu Spānijā.

Tiesu varas organizācija. Tiesu sistēma

Tiesu varas administrēšana

Mūsdienu tiesību sistēmu izpratnē Spānijas sistēma atbilst tā sauktajam kontinentālajam modelim.

Šā modeļa pamatiezīmes ir šādas:

- publiskā un privātā sektora nošķiršana tiesību sistēmā, iedalot to segmentos, kas aptver konstitucionālos, krimināltiesību, administratīvos, nodokļu, civiltiesību, komercietību, darba un procesuālos jautājumus,
- likuma un rakstīto tiesību prioritāte Civilkodeksā noteiktās avotu sistēmas ietvaros, proti, likumi, tiesu prakse un vispārējie tiesību principi,
- tiesu hierarhijas organizācija ar tiesu apelācijas sistēmu.

Tiesu veidi. Īss raksturojums

Spānijas 1978. gada Konstitūcijā noteikts, ka Spānija ir sociāla un demokrātiska valsts, kura pakļauta likuma varai, kas aizstāv brīvību, tiesiskumu, vienlīdzību un politisko plurālismu kā tiesību sistēmas pamatvērtības.

Konstitūcijas pamatā ir pausta doma par Spānijas tautas nesaraujamo vienotību, kopīgu un nedalāmu dzimteni visiem spāņiem, kā arī atzītas un garantētas Spānijas tautību un reģionu tiesības uz pašpārvaldi un solidaritāti.

Konstitūcijas VI nodaļā ir aprakstīta tiesu vara, 117. pantā nosakot, ka tiesu organizācijas un darbības pamatā ir tiesu varas vienotības princips.

Visi šie principi tiek piemēroti tiesu organizācijā Spānijā, veidojot vienotu tiesu varu, kas ietver vispārējās piekritības tiesas.

Ir vairākas tiesas, kas darbu sadala pēc jurisdikcijas noteikšanas kritērija — joma, apmērs, persona, darbība vai reģions —, jo tiesu varas vienotība pieļauj, ka pastāv dažādas tiesas ar jurisdikciju dažādās jomās.

Vispārējās piekritības tiesas ir tiesas, kuru darbību regulē Konstitūcijas likums par tiesu varu saskaņā ar 1978. gada Konstitūcijas 122. pantu.

Izšķir trīs galvenos aspektus:

- 1) teritoriālais aspekts;
- 2) vai tiesu spriež viens tiesnesis vai tiesnešu sastāvs;
- 3) jurisdikcija.

Teritoriālais aspekts

Saskaņā ar 1985. gada 1. jūlija Konstitūcijas likuma Nr. 6/1985 par tiesu varu paskaidrojuma rakstu tiesu darbības vajadzībām valsts ir **teritoriāli** sadalīta municipalitātēs, reģionos (*partidos*), provincēs un autonomajos apgabalos, kur, spriežot tiesu, jurisdikciju īsteno mirtiesas (*Juzgados de Paz*), pirmās instances un pirmstiesas izmeklēšanas tiesas (*Juzgados de Primera Instancia e Instrucción*), administratīvās tiesas (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*), darba tribunāli (*Juzgado de lo Social*), tiesas, kuras ir atbildīgas par ieslodzīto labklājību un uzraudzību, (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*) un nepilngadīgo tiesas (*Juzgados*

de Menores), provinču tiesas (*Audiencias Provinciales*) un autonomo apgabalu augstās tiesas (*Tribunales Superiores de Justicia*). Valsts krimināllietu un administratīvajai tiesai (*Audiencia Nacional*), Augstākajai tiesai (*Tribunal Supremo*), pirmstiesas izmeklēšanas centrālajām tiesām (*Juzgados Centrales de Instrucción*) un centrālajām administratīvajām tiesām (*Juzgados Centrales de lo Contencioso-administrativo*) ir jurisdikcija visā valstī.

Viens tiesnesis vai tiesnešu kolēģija

Visās tiesās tiesu spriež viens tiesnesis, izņemot Augstāko tiesu, Valsts krimināllietu un administratīvo tiesu, autonomo apgabalu augstās tiesas un provinces tiesas.

Augstākās tiesas sastāvā ir tās priekšsēdētājs, departamentu priekšsēdētāji (*presidentes de sala*) un katrā departamentā saskaņā ar tiesību aktiem ieceltie tiesneši (*magistrados*). Ir pieci departamenti: civillietu, krimināllietu, administratīvo lietu, darba lietu un militāro lietu.

Valsts krimināllietu un administratīvās tiesas (*Audiencia Nacional*) sastāvā ir priekšsēdētājs, departamentu priekšsēdētāji un katrā departamentā (apelācijas, krimināllietu, administratīvo lietu un darba lietu) saskaņā ar tiesību aktiem ieceltie tiesneši.

Autonomo apgabalu **augstās tiesas** (*Tribunales Superiores de Justicia*) ietver četrus departamentus (civillietu, krimināllietu, administratīvo lietu un darba lietu). To sastāvā ir priekšsēdētājs, kurš ir arī civillietu un krimināllietu departamenta priekšsēdētājs, departamentu priekšsēdētāji un katrā departamentā saskaņā ar tiesību aktiem ieceltie tiesneši.

Provinču tiesu (*Audiencias Provinciales*) sastāvā ir viens priekšsēdētājs un divi vai vairāk tiesneši. Tie izskata civillietas un krimināllietas. Var būt arī nodaļas ar tādu pašu sastāvu.

Tiesu birojs

Konstitutīvais likums par tiesu varu definē Tiesu biroju (*Oficina Judicial*) kā administratīvu organizāciju, kas darbojas kā atbalsts tiesnešu un tiesas darbā.

Tas tika izveidots, lai uzlabotu tiesas procesu produktivitāti, efektivitāti un caurredzamību, racionalizētu lietu atrisināšanu un veicinātu dažādu administrāciju sadarbību un koordināciju. Tādējādi šā biroja darbība ir vērsta uz to, lai izpildītu saistības par tāda kvalitatīva sabiedriskā pakalpojuma nodrošināšanu, kas ir cilvēkiem pieejams, atbilst konstitucionālajām vērtībām un apmierina iedzīvotāju patiesās vajadzības.

Tas ir jauns organizatorisks modelis, ar kuru tiek ieviestas mūsdienīgas vadības metodes, balstoties uz dažādu administratīvo vienību apvienošanu, proti, apvienojot vienības, kas nodrošina tiešu atbalstu tiesas procesos līdzvērtīgi vecajiem tiesas namiem (*ju zgados*) un atbalsta tiesnesi saistībā ar tiesas pienākumu veikšanu, un vispārējos procesuālos dienestus tiesu sekretāru (*Secretarios Judiciales*) vadībā, kas veic uzdevumus, kuri nav izteikti tiesas uzdevumi, un pieņem ar tiem saistītus lēmumus, piemēram, pieņem dokumentus, izsniedz pavēstes, īsteno lēmumu izpildi, ārpustiesas procesus, pieņem tiesas lūgumrakstus, pušu paziņojumus, pieteikumus par procesuālo nepilnību novēršanu u. c.

Pastāv triju veidu vispārējie procesuālie dienesti:

- Vispārējais galvenais dienests,
- Vispārējais lietu vadības dienests,
- Vispārējais tiesībsardzības dienests.

Jaunā organizatoriskā modeļa īstenošana tika uzsākta Burgosā un Mursijā 2010. gada novembrī. Kasesesā un Ciudad Reālā Tiesu birojs tika izveidots 2011. gada februārī, bet Leonā, Kuencā un Meridā — 2011. gada jūnijā. Savukārt 2013. gadā tas tiks izveidots arī Seūtā un Melijā. Šis modelis pastāv līdzās iepriekšējam tiesas namu modelim (*juzgados* un *tribunals*), kas sastopams citur Spānijā.

Jurisdikcija

Papildus teritoriālajam aspektam jāņem vērā arī tas, ka tiesās iesniegtās lietas vai jautājumi var būt dažāda veida un tiek skatīti **četrās tiesu sistēmās**.

Civillietu tiesas risina strīdus, kas nav skaidri nozīmējami citai tiesas klasei. Tādējādi tās var raksturot kā vispārējas piekritības (parastās) tiesas.

Krimināllietu tiesas. Krimināllietas un procesi ir jāizskata krimināltiesību sistēmā. Tomēr Spānijas tiesībās ir paredzēts, ka no noziedzīga nodarījuma izrietošu civilprasību var vienlaicīgi iesniegt kā prasību krimināllietā. Tādā gadījumā krimināllietu tiesa noteiks atbilstīgu kompensāciju, kas jāmaksā, lai atlīdzinātu zaudējumus, kas radušies noziedzīga nodarījuma vai kriminālpārkāpuma rezultātā.

Administratīvās tiesas izskata iestāžu rīcības likumību un pret tām iesniegtās finansiālās prasības.

Darba tribunāli izskata prasības, kas celtas saistībā ar darba tiesībām, — gan individuālos strīdos starp darbiniekiem un darba devējiem, kas izriet no darba līguma, gan saistībā ar koplīgumu —, kā arī prasības par sociālo nodrošinājumu un prasības pret valsti — gadījumos, kad tā ir atbildīga saskaņā ar darba likumdošanu.

Papildus šīm četrām tiesu sistēmām Spānijā vēl ir **militārās tiesas**.

Militārās tiesas ir izņēmums attiecībā uz tiesu varas vienotības principu.

Papildu informāciju lūdzam skatīt faktu lapā par vispārējās piekritības (parastajām) tiesām Spānijā.

Spānijā nepastāv ārkārtas tiesu sistēma, tomēr pieminēto tiesu sistēmu kontekstā ir radītas **specializētas tiesas īpašu jautājumu izskatīšanai, piemēram, tiesas, kas izskata vardarbības gadījumus pret sievietēm, tiesas, kas atbild par noziedznieku labklājību un uzraudzību, un nepilngadīgo tiesas**. Tās ir vispārējās piekritības (parastās) tiesas, kas ir specializējušās noteiktā jomā. **Vairāk informācijas skatīt faktu lapā par specializētajām tiesām Spānijā.**

Tiesu hierarhija

Apelācijas sūdzību sistēma veido tiesu hierarhijas struktūru pārsūdzības sistēmas ietvaros.

Jums ir jānoskaidro, kas Spānijas tiesību sistēmā ir noteikts attiecībā uz katras tiesas jurisdikciju, lai uzzinātu, kādas pārsūdzības iespējas pastāv un kurā tiesā jāiesniedz apelācijas sūdzība. **Papildu informāciju skatīt faktu lapā par vispārējās piekritības (parastajām) tiesām Spānijā.**

Datu bāzes par tieslietām

Vai datu bāzes ir pieejamas bez maksas?

Jā, pieeja ir bezmaksas.

Īss satura kopsavilkums

- Datu bāzes par tiesību aktiem. [Spānijas oficiālais valsts vēstnesis](#).
- Datu bāzes par tiesu praksi. [Tiesas dokumentu centrs](#).

Saistītās saites

[GALVENĀ TIESLIETU PADOME](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 12/03/2019

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Francija

Šajā sadaļā atradīsiet pārskatu par tiesu organizāciju.

Tiesu sistēmas organizācija – Vispārējās tiesas un administratīvās tiesas

Tiesas un to hierarhija

Vispārējo tiesu sistēma

1. Pirmā instance:

Civillietu tiesas

- Augstās instances tiesa (*Tribunal de grande instance*)
- Instances tiesa (*Tribunal d'instance*)
- Specializētās civillietu tiesas (darba strīdu tiesas, komercietišas u.c.)

Krimināllietu tiesas

- Policijas tiesa (*Tribunal de police*) (pārkāpumi)
- Krimināltiesā (*Tribunal correctionnel*) (kriminālpārkāpumi)
- Asīzu tiesā (*Cour d'assises*) (noziedzumi)

2. Otrā instance: Apelācijas tiesas

3. Kasācijas tiesā

Administratīvo tiesu sistēma

1. Pirmā instance

- Administratīvā tiesā
- Specializētās administratīvo tiesu iestādes (tiesu iestādes finanšu jautājumos kā reģionālās revīzijas palātas, tiesu iestādes sociālas palīdzības jautājumos, disciplinārlietu tiesas)

2. Otrā instance

- Administratīvā apelācijas tiesā
- Specializētās administratīvās apelācijas tiesas (Revīzijas palāta, Centrālā komisija sociālas palīdzības jautājumos u. c.)

3. Valsts padome (*Conseil d'Etat*)

Plašāka informācija pieejama [Valsts padomes tīmekļa vietnē](#).

Juridiskās datubāzes

Juridiskās datubāzes Francijā ir publiski pieejamas tīmekļa vietnēs. [Légifrance](#) tīmekļa vietnē ir arī pieejami:

- [Kasācijas tiesas un apelācijas tiesu nolēmumi](#) (datubāzes CASS, INCA un CAPP)
- [Valsts padomes nolēmumi](#)
- [administratīvo apelācijas tiesu nolēmumi](#)
- [atsevišķi administratīvo tiesu nolēmumi](#) (datubāzē JADE).

Vai piekļuve datubāzēm ir bez maksas?

Jā, piekļuve datubāzēm ir bez maksas.

Saites

Meklēt kompetentās tiesas

[Tiesu organizācija – Francija](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešusās kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 19/05/2017

Horvātijas Republikas tiesu sistēma

Horvātijas Republikas Konstitūcijā noteikts, ka Horvātijā vara tiek organizēta saskaņā ar varas dalīšanas principu, t.i., likumdevējs ir Horvātijas parlaments, izpildvaru īsteno Horvātijas Republikas valdība, bet tiesu varu – Horvātijas tiesas. Tiesas kā tiesu varas īstenošanas nodrošina tiesiskumu saskaņā ar Konstitūciju, normatīvajiem aktiem un starptautiskajiem līgumiem, kurus Horvātijā ir parakstījusi un ratificējusi. Tiesu funkcijas izpilda tiesneši, kurus iecēlusi Valsts Tiesnešu padome. Lai pildītu savus tiesnešu pienākumus, tiesnešiem saskaņā ar likumu jābūt neatkarīgiem un autonomiem, un tie bauda imunitāti. Tiesneša amats ir pilna laika nodarbe, un tiesnesis nedrīkst pildīt citus pienākumus.

Tiesu sistēmas organizācija Horvātijā

Horvātijas Republikas Tieslietu ministrija pilda:

- **juridiskus un citus pienākumus saistībā ar:**

civiltiesībām, krimināltiesībām un tirdzniecības tiesībām un administratīvo tieslietu administrēšanu, tiesnešu, prokuroru un tiesu darbinieku struktūru, funkcijām un profesionālo apmācību, valsts apsūdzības iestādēm, kuras atbild par likumpārkāpumu procedūrām, un iestādēm, kuras atbild par kriminālsodu piemērošanu, administratīvajiem un citiem uzdevumiem saistībā ar notāru un prokuroru darbu, tiesu un notāru nodevām, starptautisko tiesisko palīdzību un citiem tiesiskās palīdzības veidiem, kriminālsodu izpildi, apžēlošanām un atbrīvošanām, cietušo un liecinieku atbalsta sistēmu datorizāciju, institucionalizāciju un koordināciju tiesu iestādēs, darbībām saistībā ar informācijas un atbalsta sniegšanu cietušajiem un lieciniekiem, jautājumiem saistībā ar atlīdzības izmaksāšanu nepamatoti apcietinātām un nepatiesi apsūdzētām personām, un administratīvajiem uzdevumiem saistībā ar finansiālo atlīdzinājumu noziegumā cietušajiem,

- **tiesu sistēmas administrācijas darbības, prokuratūras un iestāžu, kuras veic likumpārkāpumu procedūras, pārraudzību,**
- **administratīvus un citus uzdevumus saistībā ar:**

Īpašumtiesībām, mantiskajiem jautājumiem saistībā ar ekspropriāciju un citiem īpašumtiesību ierobežojumiem, mantiskajiem jautājumiem saistībā ar būvniecības, lauksaimniecības un mežu zemēm, lauku saimniecību paplašināšanu, zemes un ēku pārdošanu un pirkšanu un tām lauksaimnieciskām darbībām, kuras neietilpst citu valsts iestāžu kompetencē, ārvalstnieku īpašumu, atlīdzības izmaksu par īpašumu, kas tika konfiscēts Dienvidslāvijas komunistiskā režīma laikā un kas neietilpst citu valsts iestāžu kompetencē, un īpašuma mantošanu, bijušās DSFR tiesībām un saistībām,

- administratīvus un profesionālus uzdevumus, kas saistīti ar Horvātijas Republikas valdības sadarbību ar starptautiskajām krimināltiesām, Horvātijas Republikas pārstāvību Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā, Starptautiskajā Tiesā un citās starptautiskajās tiesās, ja vien kādā konkrētā Horvātijas valdības lēmumā nav noteikts citādi, un uzdevumus saistībā ar cilvēktiesību un nacionālo minoritāšu tiesību aizsardzību,
- uzdevumus saistībā ar Horvātijas dalību Eiropas Savienības iestāžu darbību tajās jomās, kuras ietilpst ministrijas kompetencē,
- citus uzdevumus, kas saskaņā ar konkrētu likumu ietilpst ministrijas kompetencē.

Tiesnešu akadēmija

Tiesnešu akadēmija ir neatkarīga valsts iestāde, kas sniedz kvalitatīvu sākotnējo profesionālo apmācību tiesu struktūru praktizantiem un Valsts Tiesu amatpersonu skolas studentiem, kā arī nodrošina un pastāvīgi uzlabo tiesu amatpersonu un tiesu struktūru konsultantu mūžizglītību.

Struktūra

1. Valsts Tiesu amatpersonu skola
2. Praktizantu, tiesu struktūru konsultantu un tiesu amatpersonu profesionālās apmācības direktorāts
 1. Reģionālie centri Zagrebas, Splitas, Rijekas, Osijekas un Varaždinas apgabaltiesās
 2. Tiesnešu akadēmiju pārvalda tiesneši, prokurori, universitātes profesori un citi eksperti

Tiesnešu akadēmija ir aktīvi iesaistījusies starptautiskajā sadarbībā un piedalās Eiropas Savienības projektos gan kā saņēmēja, gan kā dalībniece. Šo projektu mērķis ir stiprināt akadēmiju kā iestādi un profesionāli pilnveidot tās mērķgrupas.

[Tiesnešu akadēmijas likums](#)

Horvātijas Republikas tiesas

Tiesu likums reglamentē tiesu struktūru, kompetenci un jurisdikciju.

Horvātijas Republikā tiesas īsteno tiesu varu un ir no valsts varas nodalītas struktūras. Tās īsteno savu varu autonomi un neatkarīgi saskaņā ar tiesību aktos noteikto apmēru un kompetenci.

Tiesas sargā Horvātijas tiesisko kārtību, kā to paredz Konstitūcija, tiesību akti un starptautiskie līgumi, un nodrošina likuma vienotu piemērošanu un visu personu līdztiesību likuma priekšā.

Tiesas taisa nolēmumus lietās saistībā ar cilvēku pamattiesībām un pamatpienākumiem, Horvātijas Republikas un vietējo reģionālo pašpārvalžu struktūru tiesībām un pienākumiem un citu juridisku personu tiesībām un pienākumiem, pasludina sodus un citus pasākumus pret noziedzniekiem, likumpārkāpējiem un tiesību aktos un citos aktos noteiktiem pārkāpumiem, pārskata valsts pārvaldes iestāžu vispārējo un atsevišķu aktu likumību, lemj par strīdiem saistībā ar pilsoņu personīgajām attiecībām, izskata darba strīdus, komercietas, tpašumtiesību un citas civillietas, un izskata citas juridiskas lietas kā tas paredzēts tiesību aktos.

Tiesas nodrošina tiesiskumu saskaņā ar konstitūciju, tiesību aktiem, starptautiskajiem līgumiem un citiem spēkā esošiem tiesību avotiem.

Tiesu varu Horvātijas Republikā īsteno **parastās** un **specializētās tiesas**, un **Horvātijas Republikas Augstākā tiesa**.

Parastās tiesas ir vietējās tiesas un apgabaltiesas.

Specializētās tiesas ir komercietas, administratīvās tiesas, likumpārkāpumu tiesas, Horvātijas Republikas Augstā komercietas, Horvātijas Republikas Augstā administratīvā tiesa un Horvātijas Republikas Augstā likumpārkāpumu tiesa.

Vietējās un likumpārkāpumu tiesas aptver vienas vai vairāku pašvaldību teritoriju, vienu vai vairākas pilsētas vai pilsētu rajonu daļas, savukārt apgabaltiesas, komercietas un administratīvās tiesas aptver viena vai vairāku apgabalu teritoriju.

Horvātijas Republikas Augstā komercietas, Horvātijas Republikas Augstā administratīvā tiesa, Horvātijas Republikas Augstā likumpārkāpumu tiesa un Horvātijas Republikas Augstākā tiesa aptver Horvātijas Republikas teritoriju.

Horvātijas Republikas Augstākā tiesa ir augstākā tiesa Horvātijā.

Ar tiesību aktu var izveidot citas parastās vai specializētās tiesas, kuru kompetencē ietilpst konkrēta tehniskā vai tiesību joma.

Horvātijas Republikas Augstākā tiesa

Apgabaltiesas (15)	Augstā komercietas (1)	Augstā administratīvā tiesa (1)	Augstā likumpārkāpumu tiesa (1)
Vietējās tiesas (67)	Komercietas (7)	Administratīvās tiesas (4)	Likumpārkāpumu tiesas (61)

Jāņem vērā, ka 2015. gada 1. aprīlī tiks izveidots jauns vietējo tiesu un komercietu tīkls, kurā ietilps 24 vietējās tiesas un astoņas komercietas. 2015. gada 1. jūlijā tiks izveidots jauns tīkls, kurā ietilps 22 likumpārkāpumu tiesas. Tās pārvaldīs [Tiesu \(jomu un atrašanās vietu\) likums \(OV 128/14\)](#)

Šeit sniegtā informācija pašlaik ir aktuāla un precīza, taču tā tiks mainīta pēc 2015. gada 1. aprīļa un 2015. gada 1. jūlija.

Horvātijas Republikas Augstākā tiesa atrodas Zagrebā.

1. Tā nodrošina tiesību aktu vienādu īstenošanu un ikvienas personas līdztiesību to piemērošanā.
2. Tā lemj par parastiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ja to paredz konkrēts tiesību akts.
3. Tā lemj par tiesiskās aizsardzības ārkārtas līdzekļiem saistībā ar Horvātijas tiesu galīgajiem lēmumiem.
4. Tā lemj par jurisdikcijas kolīzijām, ja to paredz konkrēts tiesību akts.
5. Tā izskata aktuālos juridiskos jautājumus saistībā ar tiesu praksi, analizē nepieciešamību pilnveidot tiesnešu, konsultantu un tiesas praktikanu profesionalitāti un iesaistās citās tiesību aktos paredzētās darbībās.

Horvātijas Republikas Augstākās tiesas adrese:

Trg Nikole Šubića Zrinskog 3

10 000 Zagreb

Tāl.: +385 1 486 22 22, +385 1 481 00 36

Fakss: +385 1 481 00 35

e-pasts: vsrh@vsrh.hr

<http://www.vsrh.hr/>

[Tiesu likums](#)

[Tiesu \(jomu un atrašanās vietu\) likums](#)

<https://pravosudje.gov.hr/pristup-informacijama-6341/ostale-informacije/zakoni-i-propisi-6354/organizacija-pravosudja-6443/6443>
Šie likumi šobrīd ir spēkā.

Jauno [Tiesu \(jomu un atrašanās vietu\) likumu](#) pieņēma un publicēja *Oficiālajā Vēstnesī (NN) Nr. 128/14, un tas stājas spēkā 2015. gada 1. aprīlī vai 2015. gada 1. jūlijā, tādējādi aizstājot spēkā esošos tiesību aktus.*

Korupcijas un organizētās noziedzības novēršanas birojs

Korupcijas un organizētās noziedzības novēršanas birojs ir īpašs prokuratūras birojs, kas aptver visu Horvātijas Republikas teritoriju un uztur valsts apsūdzību gadījumos, kas saistīti ar korupciju un organizētās noziedzības kriminālsodāmām darbībām.

Korupcijas un organizētās noziedzības novēršanas biroja adrese:

Gajeve 30a

10 000 Zagreb

Tālr.: +385 4591 874

Fakss: + 385 1 4591 878

e-pasts: tajnistvo@uskok.dorh.hr

[Korupcijas un organizētās noziedzības novēršanas biroja likums](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 20/07/2016

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Itālija

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par tiesu sistēmu Itālijā.

Tiesu sistēmas organizācija — tiesu sistēmas

Itālijas tiesu sistēma ir balstīta uz civiltiesībām.

Tiesnešu, kā arī prokuroru funkcijas īsteno tiesu iestāžu darbinieki. Administratīvās funkcijas veic Tieslietu ministrija.

Tiesas funkcijas var iedalīt pēc šādām jomām:

- parastās civillietas un krimināllietas,
- pārvalde,
- grāmatvedība,
- militārā joma,
- nodokļi.

Jurisdikciju administratīvos jautājumos īsteno reģionālās administratīvās tiesas (*Tribunali Amministrativi Regionali* jeb TAR) un Valsts padome (*Consiglio di Stato*).

Jurisdikciju grāmatvedības jautājumos īsteno Valsts revīzijas birojs (*Corte dei conti*). Valsts revīzijas biroja ģenerālprokuratūra arī atrodas šajā pašā tiesu iestādē.

Jurisdikciju grāmatvedības jautājumos īsteno provinču nodokļu komisijas un apgabalu nodokļu komisijas.

Jurisdikciju militārās lietās īsteno militārās tiesas, militārās apelāciju tiesas, uzraudzības militārā tiesa, militāro tiesu militārie prokurori, militārie ģenerālprokurori, kas atrodas militārajās apelāciju tiesās un ģenerālprokurors, kas atrodas Kasācijas tiesā.

Jurisdikciju parastās civillietās un krimināllietās īsteno tiesneši. Tiesisko kārtību no vienas puses nodrošina tiesneši un no otras – prokuratūras tiesneši, kas attiecīgi pilda tiesnešu un izmeklētāju lomu.

Tiesu administrācija

Ievērojot Tieslietu ministrijas īpašo funkciju, lomu un attiecības ar tiesu iestādēm, Konstitūcijā noteikts, ka Tieslietu ministrija kā valdības struktūra ir atbildīga par tiesu administrāciju.

Tiesnešus ieceļ amatā tiesā pēc ļoti sarežģīta valsts eksāmena nokārtošanas atbilstoši konkrētai to kompetences jomai, ko viņi paši izvēlas. Tiesnešus var iecelt amatā, paaugstināt, atstādināt, pārcelt vai sodīt tikai pēc apspriedes Tiesnešu augstākajā padomē (*Consiglio Superiore della Magistratura* jeb *CSM*) un sniežot īpašas aizsardzības garantijas.

Visus ar tiesnešiem saistītos jautājumus izvērtē Tiesnešu augstākajā padomē, kas aizsargā tiesnešu neatkarību un to statusu.

Itālijas Republikas prezidents ir arī Tiesnešu augstākās padomes priekšsēdētājs.

Tieslietu ministrija veic savas administratīvās un organizatoriskās funkcijas divos līmeņos:

- centrālajās struktūrās (*dipartimenti*) galvenokārt Romā, bet īpašās kompetences jomās – arī vietējās nodaļās;
- juridisko iestāžu amatos, tribunālos, tiesās un citur.

Administratīvo funkciju skaitā ir arī atbildība par tiesu iestāžu amatos iecelto personālu.

Tiesu (vai prokuratūru) augstākajā līmenī atrodas:

- galvenais tiesnesis, kas ir atbildīgs par tiesu iestādi un kas pieņem galīgo lēmumu saistībā ar iestādi;
- tiesas administrators (*dirigente*), kura darbības pienākumi ir saistīti ar tiesu iestāžu pieejamības nodrošināšanu sabiedrībai un iekšējās palīdzības sniegšanu tiesnešiem un prokuroriem. *Dirigente* ir augstākais administratīvā personāla amats.

Tiesu veidi — īss apraksts

Tiesu sistēmas uzbūve ir šāda:

Pirmā instance

- Miertiesneši (*giudici di pace*) ir (neprofesionāli) goda tiesneši, kas izskata mazāk nozīmīgas civillietas un krimināllietas.
- Tiesas jeb tribunāli (*tribunali*) – izskata nopietnākas lietas.
- Kriminālizmeklēšanas birojs (*ufficio di sorveglianza*) – pirmajā instancē izskata krimināllietas un lietas saistībā ar soda izciešanu (jautājumi par ieslodzītajiem, notiesāšana u. c.)
- Nepilngadīgo lietu tiesa (*tribunale per i minorenni*).

Otrā instance

Pirmās instances lēmumu pārsūdzība pēc būtības un saistībā ar likuma interpretāciju.

- Apelācijas tiesas (*corte d'appello*),
- Krimināllietu tribunāli (*tribunale di sorveglianza*) – otrās instances (bet dažos īpašos gadījumos pirmās instances) tiesas krimināllietās.

Trešā instance

Vēršoties pēc palīdzības augstākajā līmenī tiesību pārkāpumu gadījumā:

- Augstākā tiesa (*corte di cassazione*) – vispārēja kompetence un pēdējā instance.

Galvenajās tiesās (tribunālos) ietilpst arī īpašas nodaļas. Zvērināto tiesā (*corti d'assise*) piedalās divi profesionāli tiesneši un seši zvērinātie. Zvērinātos izvēlas no pilsoņu grupas, un tie kalpo īsu laika periodu, sadarbojoties un pārstāvot dažādus sabiedrības slāņus. Šīs tiesas pieņem lēmumus par smagiem noziegumiem (slepkavībām, nopietniem uzbrukumiem un līdzīgiem pārkāpumiem).

Tiesneši, kas tiesas prāvās darbojas kā prokurori, ir šādi:

- pirmās instances galvenie prokurori (*procuratore della Repubblica presso il Tribunale*) un to vietnieki (*sostituti procuratori*),
- otrās instances galvenie prokurori (*procuratore generale presso la Corte d'appello*) un to vietnieki (*sostituti procuratori generali*),

- Augstākās tiesas ģenerālprokurors (*procuratore generale presso la Corte di cassazione*) un tā vietnieki (*sostituti procuratori generali*).

Itālijā kā prokurori darbojas profesionāli tiesneši, kas savas funkcijas īsteno prokuratūras vadītāja uzraudzībā. Prokuratūras birojam ir sava hierarhija, kas darbojas tikai prokuratūras biroja ietvaros.

Tiesu hierarhija

	Civiltiesiskā jurisdikcija	Krimināltiesiskā jurisdikcija	Nepilngadīgo lietu jurisdikcija	Sodu piemērošanas jurisdikcija
I pakāpe	Miertiesa	Miertiesa	Nepilngadīgo lietu tiesa	Kriminālizmeklēšanas birojs/ krimināllietu tribunāls
II pakāpe	Tribunāls	Tribunāls	Apelācijas tiesas specializētā nodaļa	Krimināllietu tribunāls
	Apelācijas tiesa	Apelācijas tiesa		
Tiesību pārkāpums	Augstākā tiesa (jeb Kasācijas tiesa)	Augstākā tiesa (jeb Kasācijas tiesa)	Augstākā tiesa (jeb Kasācijas tiesa)	Augstākā tiesa (jeb Kasācijas tiesa)

Juridiskās datubāzes

 [Itālijas Tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietnē ir informācija par tiesu iestādēm, Tieslietu ministriju, dažādu biroju atbilstošajām kompetencēm un kontaktinformācija.

 [Tiesnešu augstākās padomes](#) tīmekļa vietnē sniegta informācija itāļu, angļu un franču valodā par Itālijas tiesu sistēmu.

Abas tīmekļa vietnes ir pieejamas bez maksas.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešusās kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 18/06/2018

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Kipra

Mūsu tulkoņāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [el](#).

Tiesu sistēmas organizācija — tiesu sistēmas

Tiesu administrācija

Tā kā Kipra līdz 1960. gadam bija britu kolonija, tās tiesību sistēma ir veidojusies gandrīz vienīgi anglosakšu tiesību sistēmas ietekmē un tiesību akti pieņemti, pamatojoties uz vispārējo tiesību un taisnīguma principiem.

Tiesību sistēmā, kas ir spēkā kopš Kipras Republikas pasludināšanas, ir saglabājusies anglosakšu tiesību sistēmas ietekme. Kipras tiesas piemēro šādus tiesību avotus:

- Kipras Republikas Konstitūciju (*Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας*),
- likumus, kas ir spēkā saskaņā ar Konstitūcijas 188. pantu,
- vispārējo tiesību un taisnīguma principus,
- Pārstāvju palātas (*Βουλή των Αντιπροσώπων*) pieņemtus likumus.

Pēc Kipras iestāšanās Eiropas Savienībā 2004. gadā tās Konstitūcija ir grozīta, lai piešķirtu augstāku juridisko spēku Eiropas tiesību normām.

Tiesu veidi — Īss apraksts

Kiprā ir divu instanču tiesas — Augstākā tiesa (*Ανώτατο Δικαστήριο*), kas ir otrās instances tiesa, un šādas pirmās instances tiesas:

- AUGSTĀKĀ TIESA (*ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ*)
- APGABALTIESAS (*ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ*)
- ASĪZES TIESAS (*ΚΑΚΟΥΡΓΓΙΟΔΙΚΕΙΑ*)
- ĢIMENES TIESAS (*ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ*)
- NOMAS PĀRRAUDZĪBAS TIESAS (*ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΩΝ*)
- DARBA STRĪDU TIESAS (*ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ*)
- MILITĀRĀ TIESA (*ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ*)

Juridiskās datubāzes

Oficiāla juridiskā datubāze vēl nav izveidota. Ir vairākas privātas juridiskās datubāzes, no kurām dažas piedāvā pakalpojumus reģistrētiem lietotājiem, bet citas ir brīvi pieejamas.

Šajās datubāzēs ir iekļauta informācija par tiesu spriedumiem un primārajiem tiesību aktiem.

Saites

[Kipras Augstākā tiesa](#) (*Ανώτατο Δικαστήριο Κύπρου*)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 29/08/2014

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Latvija

Šajā sadaļā sniegts pārskats par tiesu sistēmu Latvijā.

Tiesu sistēmas organizācija — tiesu sistēmas

Latvijā līdzās likumdošanas un izpildu varai pastāv neatkarīga tiesu vara un trīspakāpju tiesu sistēma. Latvijas Republikas Satversmē (Latvijas konstitūcija) noteikts, ka tiesu vara Latvijā pieder rajonu (pilsētu) tiesām, apgabaltiesām un Augstākajai tiesai un Satversmes tiesai, bet kara vai izņēmuma stāvokļa gadījumā - arī kara tiesām.

Tiesu administrācija

Saskaņā ar [likumu "Par tiesu varu"](#) vadošā valsts pārvaldes iestāde tiesu administrēšanā ir **Tieslietu ministrija**.

Tieslietu ministrija:

1. izdod iekšējos normatīvos aktus par rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un zemesgrāmatu nodaļu administratīvā darba organizēšanu;
2. pieprasa no rajonu (pilsētu) tiesām, apgabaltiesām un zemesgrāmatu nodaļām ziņas, kas tai nepieciešamas normatīvajos aktos noteikto funkciju veikšanai;
3. veic rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un zemesgrāmatu nodaļu organizatorisko vadību;
4. veic pārbaudi rajonu (pilsētu) tiesās, apgabaltiesās un zemesgrāmatu nodaļās.

Tiesu administrācija organizē un nodrošina rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un zemesgrāmatu nodaļu administratīvo darbu un ir pakļauta tieslietu ministram, kurš pakļautību īsteno ar Tieslietu ministrijas starpniecību.

Augstākā tiesa nav administratīvi saistīta ar rajonu (pilsētu) tiesām vai apgabaltiesām. Augstākās tiesas darbu vada Augstākās tiesas priekšsēdētājs. Administratīvā darba nodrošināšanai Augstākajā tiesā ir izveidota atsevišķa struktūrvienība — Augstākās tiesas Administrācija.

Tieslietu padome ir koleģiāla institūcija, kas piedalās tiesu sistēmas politikas un stratēģijas izstrādē, kā arī tiesu sistēmas darba organizācijas pilnveidošanā.

Tiesu veidi — Tss apraksts un hierarhija

Vispārējās piekrišanas tiesas — pirmās instances un apelācijas tiesas

Rajonu (pilsētu) tiesas ir pirmās instances tiesas civillietās, krimināllietās un administratīvajās lietās. Rajona (pilsētas) tiesai var būt struktūrvienības – tiesu nami, kurus izvieto attiecīgās rajona (pilsētas) tiesas darbības teritorijā. Rajona (pilsētas) tiesas sastāvā var būt **zemesgrāmatu nodaļa**. Zemesgrāmatu nodaļa pārziņa zemesgrāmatas (tajās ieraksta nekustamus īpašumus un nostiprina ar tiem saistītās tiesības), kā arī izskata pieteikumus par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, pieteikumus par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā un pieteikumus par izsoles aktu apstiprināšanu.

Apgabaltiesas apelācijas instancē civillietas, krimināllietas un administratīvās lietas izskata koleģiāli trīs apgabaltiesas tiesnešu sastāvā. Apgabaltiesai var būt struktūrvienības — apgabaltiesas tiesu nami, kurus izvieto attiecīgās apgabaltiesas darbības teritorijā.

Saskaņā ar [LZS](#) likumu "Par tiesu varu" kara vai izņēmuma stāvokļa gadījumā var darboties **karatiesas**. Saskaņā ar [LZS](#) Karatiesu likumu tieslietu ministrs izdod rīkojumu karatiesu darbības uzsākšanai. Tādā gadījumā sāk darboties viena vai vairākas pirmās instances karatiesas un viena otrās instances karatiesa.

Augstākās tiesas

Augstākās tiesas sastāvā ir Administratīvo lietu departaments, Civillietu departaments un Krimināllietu departaments. Augstākā tiesa ir kasācijas instance, ja likumā nav noteikts citādi. Līdz 2014.gada 31.decembrim Augstākās tiesas sastāvā bija Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta, bet līdz 2016.gada 31.decembrim — Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta, kas pildīja apelācijas instances funkcijas.

Plēnums, kas ir Augstākās tiesas tiesnešu kopsapulce, apspriež aktuālus tiesību normu interpretācijas jautājumus. Plēnums cita starpā ievēlē arī Disciplinārtiesas locekļus. Disciplinārtiesas sastāvā ir seši Augstākās tiesas departamentu tiesneši. Disciplinārtiesas tiek sasaukta Tiesnešu disciplinārkolēģijas lēmumu tiesiskuma izvērtēšanai. Ne tikai plēnums, bet arī Tiesu palātu un Augstākās tiesas departamentu tiesnešu kopsapulcē apspriež aktuālus tiesību normu interpretācijas jautājumus, lai nodrošinātu vienveidību tiesību normu piemērošanā.

Satversmes tiesa Latvijā ir neatkarīga tiesu varas institūcija, kas Latvijas Republikas Satversmē un Satversmes tiesas likumā noteiktās kompetences ietvaros izskata lietas par likumu un citu normatīvo aktu atbilstību Latvijas Republikas Satversmei, kā arī citas ar Satversmes tiesas likumu tās kompetencē nodotās lietas.

Juridiskās datubāzes

Latvijā ir pieejamas šādas juridiskās datubāzes:

1. Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas tīmekļa vietne, kur atrodama pamatinformācija par tiesu sistēmu, par tiesu sistēmai piederīgām personām (zvērinātiem notāriem, zvērinātiem tiesu izpildītājiem), un saites uz citām ar tiesu sistēmu saistītām tīmekļa vietnēm.
2. Latvijas valsts portāls [LZS Latvija.lv](#)

Portāls "Latvija.lv" nodrošina piekļuvi valsts pārvaldes "pašvaldību institūciju interneta resursiem. Informācija portālā ir sakārtota pa tēmām.

Portāla sadaļa "**E-pakalpojumi**" nodrošina piekļuvi e-pakalpojumiem, kuru pamatā ir centralizēta e-pakalpojumu infrastruktūra. Šajā sadaļā ir pieejama darba telpa, kur lietotāji var pieprasīt un saņemt valsts un pašvaldību e-pakalpojumus, sekot to izpildes gaitai un saņemt informāciju par e-pakalpojumu izpildes rezultātiem.

Portāla pakalpojumu meklēšanas sadaļa ("Pakalpojumu katalogs") ir centralizēts piekļuves punkts valsts un pašvaldību pakalpojumiem. Lietotāji var izmantot "Pakalpojumu katalogu", lai uzzinātu būtisku informāciju par valsts un pašvaldību pakalpojumiem, nosacījumus pakalpojumu pieprasīšanai un saņemšanai, pakalpojumu cenas un aprakstu. Elektroniski pieejamu

pakalpojumu aprakstā ir iekļauta saite uz attiecīgo resursu (informāciju, tīmekļa vietni, tiešo saiti vai elektronisko e-pakalpojumu). Lietotāji var piekļūt informācijai, izmantojot katalogu, kura sadaļas atbilst dažādām dzīves situācijām, vai portāla meklēšanas funkcijas. Centralizētā kataloga saturu nodrošina par pakalpojumu sniegšanu atbildīgās institūcijas.

Latvijas valsts portāla [Latvija.lv](#) **mērķis** ir nodrošināt Latvijas un ārvalstu iedzīvotājiem piekļuvi Latvijas valsts pārvaldes iestāžu interneta resursiem un centralizētu piekļuves punktu e-pakalpojumiem, ko sniedz virkne institūciju.

Portālam var piekļūt **bez maksas**.

Saites

[Latvijas tiesas](#), [Augstākā tiesa](#), [Latvijas Republikas Satversmes tiesa](#), [Tiesu administrācija](#), Latvijas Republikas Tieslietu ministrija

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 11/09/2017

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Lietuva

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par Lietuvas tiesām.

Tiesu sistēmas organizācija. Tiesu sistēma

Lietuvā ir 56 **vispārējās piekritības** tiesas un sešas **speciālās** (administratīvās) tiesas.

Tiesu administrācija

Tiesnešu kopsapulce (*Visuotinis teisēju susirinkimas*) ir augstākā tiesu pašpārvaldes institūcija, kuras sastāvā ietilpst visi Lietuvas tiesneši.

Lietuvas **Tiesu padome** (*Teisēju taryba*) ir tiesu pašpārvaldes izpildes orgāns, kura sastāv no 23 locekļiem, kas nodrošina tiesu un tiesnešu neatkarību.

Goda tiesa (*Teisēju garbės teismas*) ir tiesu pašpārvaldes institūcija, kas izskata tiesnešu disciplinārlietas un tiesnešu sūdzības par neslavas celšanu.

Valsts tiesu administrācijas (*Nacionalinės teismų administracija*) uzdevums ir nodrošināt, ka tiesu iestādes darbojas efektīvi un tā palīdz garantēt tiesu un tiesnešu neatkarību un tiesu organizatorisko pašpārvaldi.

Saistītās saites

Kā atrast kompetento tiesu

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 22/12/2015

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Luksemburga

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [fr](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēma

Luksemburgas Lielhercogistes tiesu sistēmu sīkāk iedala vispārējās piekrišanas tiesu un administratīvo tiesu atzarā. Papildus šīm divām sistēmām darbojas arī Konstitucionālā tiesa.

Vispārējās piekrišanas tiesas

Tiesām un tribunāliem saskaņā ar Konstitūciju ir uzticēts īstenot tiesu varu un piemērot vispārējus un vietēja mēroga noteikumus un rīkojumus atbilstoši likuma normām.

1. Vispārējās piekrišanas tiesas

Augstākā tiesa

Uz tiesu sistēmas hierarhiski augstākā pakāpiena atrodas Augstākā tiesa (*Cour Supérieure de Justice*), kurā ietilpst **Kasācijas tiesa** (*Cour de Cassation*), **Apelācijas tiesa** (*Cour d'Appel*), kā arī **Ģenerālprokuratūra** (*Parquet Général*). Tās atrodas Luksemburgā.

Apgabala tribunāli

Luksemburgas Lielhercogiste ir iedalīta **divos tiesu apgabalos**, un katrā no tiem ir apgabala tribunāls (*Tribunal d'Arrondissement*) - viens atrodas Luksemburgā, bet otrs Dīkiršā.

Miertiesas

Valstī darbojas **trīs miertiesas** (*Justices de Paix*): viena Luksemburgas pilsētā, viena Ešā pie Alzetes (Luksemburgas tiesu apgabals) un viena Dīkiršā (Dīkiršas tiesu apgabals).

2. Speciālās piekrišanas tiesas

Sociālās apdrošināšanas augstākā padome

Sociālās apdrošināšanas augstākā padome (*Conseil supérieur des assurances sociales*) sastāv no priekšsēdētāja, diviem piesēdētājiem, kas iecelti no tiesnešu vidus, un diviem Valsts veselības apdrošināšanas kases (*Caisse Nationale de Santé – CNS*) pārstāvjiem.

Sociālā nodrošinājuma arbitrāžas padome

Sociālā nodrošinājuma arbitrāžas padome (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*) sastāv no priekšsēdētāja un diviem Valsts veselības apdrošināšanas kases (*Caisse Nationale de Santé – CNS*) pārstāvjiem.

Administratīvo tiesu sistēma

Administratīvā tiesa

Administratīvā tiesa (*Cour administrative*) sastāv no 5 tiesnešiem un vienas palātas, kura izskata lietas trīs tiesnešu sastāvā.

Administratīvais tribunāls

Administratīvais tribunāls (*Tribunal administratif*) sastāv no 10 tiesnešiem un 3 palātām, kuras izskata lietas trīs tiesnešu sastāvā.

Juridiskās datu bāzes

Informācija par Tieslietu ministriju, juridiskajām profesijām, tiesību aktiem, tiesām, ieslodzījuma vietām, pilsoņiem pieejamiem pakalpojumiem, kā arī veidlapas un jaunumi ir atrodami [Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē](#).

Vai piekļuve datu bāzēm ir bez maksas?

Jā, piekļuve datu bāzēm ir **bez maksas**.

Saites

[Légilux](#)

[Tieslietu portāls](#)

[Administratīvo tiesu sistēma](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstīs. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 04/02/2015

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Ungārija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [hu](#) versija. Mūsu tulkoņāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Šajā nodaļā sniegts pārskats par Ungārijas tiesu sistēmu.

Tiesu administrācija

Nacionālā tieslietu biroja priekšsēdētājs

Centrālo tiesu administrāciju vada **Nacionālā tieslietu biroja (NTB)** priekšsēdētājs, kuru atbalsta galvenais priekšsēdētāja vietnieks un citi priekšsēdētāja vietnieki, kā arī NTB darbinieki. NTB priekšsēdētāja administratīvo darbu uzrauga Nacionālā tieslietu padome (NTP). NTB priekšsēdētājs ir atbildīgs par centrālās administrācijas darbu un efektivitāti, kā arī par tās pienākumu izpildi, ievērojot tiesu varas neatkarības konstitucionālo principu, ciktāl tas ir noteikts tiesību aktos. Pildot savus pienākumus un īstenojot administratīvās pilnvaras, NTB priekšsēdētājs pieņem lēmumus, noteikumus un ieteikumus.

NTB priekšsēdētāju pēc Republikas prezidenta ieteikuma ievēl Ungārijas parlaments ar divu trešdaļu balsu vairākumu. Par NTB priekšsēdētāju var ievēlēt tikai tiesnesi.

Nacionālā tieslietu padome

Nacionālā tieslietu padome (NTP) ir struktūra, kas uzrauga tiesu centrālo administrāciju. NTP atrodas Budapeštā, un tā sastāv no 15 locekļiem. Augstākās tiesas (*Kúria*) priekšsēdētājs ir NTP loceklis, savukārt pārējos 14 locekļus aizklātā balsojumā ievēl deleģēti tiesneši no sava vidus ar vienkāršu balsu vairākumu. Pirmajā sanāksmē deleģētie tiesneši ievēl vienu tiesnesi no apelācijas tiesas, piecus no vispārējām tiesām, septiņus no vietējām tiesām un vienu no darba tiesas (rajona tiesas, administratīvās tiesas un darba tiesas uzsāks darbību 2013. gada 1. janvārī).

Tiesu sistēmas organizācija

Ungārijā tiesu spriež šāda veida tiesas:

- Ungārijas Augstākā tiesa (*Kúria*);
- reģionālās apelācijas tiesas (*ítélőtáblák*);
- vispārējās tiesas (*törvényszékek*);
- rajona tiesas (*járásbíróságok*); un
- administratīvās un darba tiesas.

Tiesas **teritoriālā jurisdikcija** parasti sakrīt ar administratīvi teritoriālo iedalījumu, un tiesas nosaukumā ir ietverta tās atrašanās vieta.

Neprofesionālie tiesneši (*nem hivatásos bíró*) likumā noteiktajā kārtībā arī var piedalīties noteiktu lietu izskatīšanā kā **piesēdētāji**, tomēr tikai **profesionāli tiesneši** ir tiesīgi izskatīt lietas viena tiesneša sastāvā (*egyesbíró*) un ieņemt padomes priekšsēdētāja (*tanácselnök*) amatu.

Profesionālos tiesnešus ieceļ Republikas prezidents, un viņus var atsaukt no amata tikai pamatojoties uz likumu un saskaņā ar likumā noteikto kārtību. Tiesneši ir neatkarīgi un pakļauti tikai likumam, tie nedrīkst būt politisko partiju biedri un nedrīkst iesaistīties politiskās aktivitātēs.

Tiesu hierarhija

Rajona tiesas, administratīvās un darba tiesas

Rajona tiesas un administratīvās, un darba tiesas izskata lietas **pirmajā instancē** (līdz 2012. gada 31. decembrim pirmajā instancē lietas izskata vietējās tiesas un darba tiesas).

Administratīvās un darba tiesas izskata lietas, kas saistītas ar administratīvo lēmumu pārskatīšanu, vai ar darba tiesiskajām attiecībām un līdzīgām tiesiskajām attiecībām saistītiem jautājumiem (kā arī citas likumā noteiktās lietas).

Atsevišķu lietu veidu izskatīšanai rajonu tiesās un administratīvajās un darba tiesās **var izveidot nodaļas**.

Vispārējās tiesas

Vispārējās tiesas izskata likumā noteiktās lietas **pirmajā instancē**, kā arī izskata pārsūdzības par vietējo tiesu un darba tiesu nolēmumiem, kas pieņemti pirms 2012. gada 31. decembra, vai par rajona tiesu un administratīvo un darba tiesu nolēmumiem, kas pieņemti pēc 2013. gada 1. janvāra.

Vispārējās tiesas sastāv no **palātām** (*tanács*), **nodaļām** un **krimināllietu, civillietu, ekonomisko lietu, kā arī administratīvo lietu un darba tiesību lietu departamentiem** (*kollégium*). Dažādi departamenti var darboties arī kolektīvi.

Atsevišķās vispārējās tiesās noteiktas kompetences ietvaros īpašas lietas izskata **militārie tribunāli** (*katonai tanács*).

Reģionālās apelācijas tiesas

Reģionālās apelācijas tiesas darbojas **Debrecenā** (*Debrecen*), **Segedā** (*Szeged*), **Budapeštā**, **Ģērā** (*Győr*) un **Pēčā** (*Pécs*). Šīs tiesas likumā paredzētos gadījumos izskata pārsūdzības, kas iesniegtas par vietējo un vispārējo tiesu nolēmumiem, kuri pieņemti pirms 2012. gada 31. decembra, un rajona tiesu un vispārējo tiesu nolēmumiem, kuri pieņemti pēc 2013. gada 1. janvāra, kā arī izskata citas lietas, kas ar likumu nodotas to kompetencē. Līdz 2012. gada 31. decembrim pārsūdzības administratīvās lietās izskata Budapeštas apelācijas tiesa.

Reģionālās apelācijas tiesās ir **palātas** un **krimināllietu un civillietu departamenti**. Līdz 2012. gada 31. decembrim Budapeštas Apelācijas tiesā ir arī administratīvo lietu departaments.

Jurisdikcija

- Segedas reģionālā apelācijas tiesa: *Csongrád, Bács-Kiskun* un *Békés* apgabali;
- Pēčas reģionālā apelācijas tiesa: *Baranya* un *Somogy, Tolna* un *Zala* apgabali;
- Debrecenas reģionālā apelācijas tiesa: *Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén, Jász-Nagykun-Szolnok* un *Szabolcs-Szatmár-Bereg* apgabali;
- Ģēras reģionālā apelācijas tiesa: *Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Vas* un *Zala* apgabali;
- Budapeštas reģionālā apelācijas tiesa: Budapeštas pilsēta, *Fejér* apgabals, *Heves* apgabals, *Pest* apgabals, *Nógrád* apgabals.

Augstākā tiesa (*Kúria*)

Augstākā tiesa ir Ungārijas augstākā tiesu iestāde un tā atrodas Budapeštā. Augstākā tiesa nodrošina, ka tiesas piemēro tiesību aktus vienādi, un šajā nolūkā pieņem lēmumus, ar kuriem tiesības tiek harmonizētas un kuri ir saistoši visām tiesām.

Augstākās tiesas priekšsēdētāju pēc Republikas prezidenta ieteikuma ievēl Ungārijas parlaments ar divu trešdaļu deputātu balsu vairākumu. Par Augstākās tiesas priekšsēdētāju var ievēlēt tikai tiesnesi. Republikas prezidents pēc Augstākās tiesas priekšsēdētāja ieteikuma ieceļ Augstākās tiesas priekšsēdētāja vietniekus.

Augstākā tiesa (*Kúria*):

- izskata **pārsūdzības**, kas iesniegtas par **vispārējo tiesu un reģionālo apelācijas tiesu** (atsevišķās likumā noteiktās lietās) pieņemtajiem nolēmumiem;
- izskata **ierosinājumus par pārbaudes veikšanu** (*felülvizsgálati kérelem*);
- pieņem **tiesības harmonizējušus nolēmumus** (*jogegységi határozat*), kas ir saistoši visām tiesām;
- **analizē judikatūru**, ko veido spēkā stājušies tiesu spriedumi, un pārbauda un izvērtē vispārējo lietu iztiesāšanas praksi tiesās;
- pieņem **lēmumus un spriedumus par tiesību principiem**;

- pieņem nolēmumus **par vietējo iestāžu lēmumu** neatbilstību citiem tiesību aktiem un šādu lēmumu atcelšanu;
- pieņem lēmumus par to, ka vietēja iestāde nav izpildījusi normatīvajos aktos noteiktos pienākumus izdot tiesību aktus, un
- izskata citas lietas savas jurisdikcijas ietvaros.

Augstāko tiesu veido lietu izskatīšanas un harmonizācijas palātas (*Itélkező és jogegységi tanács*), palātas, kas darbojas pašvaldību administrācijas un tiesību principu jomā, kā arī krimināllietu, civillietu un administratīvo lietu un darba tiesību lietu departamenti (*kollégium*).

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 17/11/2015

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Malta

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par tiesu sistēmu Maltā.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Maltas tiesu sistēma būtībā ir **divpakāpju sistēma**, kas sastāv no pirmās instances tiesas, kuru vada tiesnesis vai mirtiesnesis, un apelācijas tiesas. Apelācijas tiesu tās augstākās instances sastāvā veido trīs tiesneši, un tā izskata apelācijas sūdzība no pirmās instances tiesas, kuru vada tiesnesis. Apelācijas tiesu tās zemākās instances sastāvā veido viens tiesnesis, un tā izskata apelācijas sūdzības no pirmās instances tiesas, kuru vada mirtiesnesis. Pastāv arī dažādi tribunāli ar atšķirīgām kompetencēm, kas darbojas specifiskās tieslietu jomās. Gandrīz visas apelācijas sūdzības par šo tribunālu pieņemtajiem nolēmumiem Apelācijas tiesa izskata tās zemākās instances sastāvā, bet citas apelācijas sūdzības – tās augstākās instances sastāvā.

Tiesu ģenerāldirektors, kuru ieceļ premjerministrs, atbild par tiesu administrēšanu. Viņam palīdz civiltiesu un tribunālu sekretārs, krimināltiesu un tribunālu sekretārs, Gozo mirtiesu un tribunālu sekretārs, kā arī atbalsta dienestu direktors.

Tiesu ģenerāldirektors atbild par Justīcijas tiesu departamenta pārvaldīšanu un administrēšanu, tai skaitā par tiesas kancelejiem, arhīviem un citiem pakalpojumiem, kā arī vada šo departamentu. Visi Justīcijas tiesu departamenta administratīvie ierēdņi saņem norādījumus no tiesu ģenerāldirektora un ir viņam pakļauti.

Tiesu veidi – īss apraksts

Tabulā zemāk ir dots katras tiesas īss apraksts.

Tiesu hierarhija

Apelācijas tiesa	Otrā instance Apelācijas	Apelācijas tiesa izskata apelācijas sūdzības no civiltiesām gan augstākajā, gan zemākajā jurisdikcijā. (i) Šī tiesa izskata apelācijas sūdzības no Pirmās palātas civiltiesas un civiltiesas (Ģimenes lietu nodaļas). (ii) Šī tiesa izskata arī apelācijas sūdzības no Mirtiesas tās civilajā jurisdikcijā, Mazo prasību tribunāla un administratīvajiem tribunāliem.	(i) Sastāv no trīs tiesnešiem (ii) Sastāv no viena tiesneša
Krimināllietu apelācijas tiesa	Otrā instance Apelācijas	Šī tiesa tās augstākās instances sastāvā izskata krimināltiesas notiesāto personu apelācijas sūdzības .	Sastāv no trīs tiesnešiem Sastāv no viena tiesneša

		Šī tiesa tās zemākās instances sastāvā izskata apelācijas sūdzības attiecībā uz lietām, kuras izskatījusi Miertiesā, noturot sēdes kā krimināltiesā.	
Krimināltiesā	Pirmā instance	Šī tiesa darbojas kā krimināltiesā un izskata krimināllietas , kas pārsniedz Miertiesas kompetenci.	Tiesas sēdi vada tiesnesis, kas var piesaistīt zvērināto tiesu deviņu cilvēku sastāvā
Civiltiesā: Civiltiesas pirmā palāta Civiltiesā (Brīvprātīgas jurisdikcijas nodaļa) Civiltiesā (Ģimenes lietu nodaļa)	Pirmā instance	Civiltiesu pirmā palāta izskata civiltiesiska un /vai komercietisiska rakstura strīdus , kas ir ārpus Miertiesas jurisdikcijas. Konstitucionālās jurisdikcijas ietvaros tā izskata arī lietas saistībā ar Eiropas cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un konstitūcijā noteikto cilvēktiesību un pamatbrīvību pārkāpumiem. Civiltiesā (Brīvprātīgas jurisdikcijas nodaļa) ir brīvprātīgas jurisdikcijas tiesa, kas atbild par atļaušanas, aizlieguma piemērošanu vai tiesību atņemšanu garīgi slimām personām , par aizbildņu nozīmēšanu šīm personām, testamentu atvēršanu un testamenta izpildītāju apstiprināšanu. Tā ir arī slepeno testamentu glabātuve. Šī tiesa izskata visas ar ģimenes lietas , piemēram, par laulības atzīšanu par spēkā neesošu, laulāto atšķiršanu, laulības šķiršanu, uzturu un bērnu aizgādību.	Vada viens tiesnesis Vada viens tiesnesis Vada viens tiesnesis
Miertiesā	Pirmā instance	Civillietu jomā miertiesām ir tikai zemākā pirmās instances jurisdikcija, kas pamatā ir ierobežota līdz prasībām, kas nepārsniedz € 15 000 . Krimināllietu jomā tiesai ir divkārša jurisdikcija – kā krimināltiesai saistībā ar lietām, kas ietilpst tās jurisdikcijā, un kā izmeklēšanas komisijai saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem, kas ietilpst Krimināltiesas jurisdikcijā. (i) Krimināltiesas jurisdikcija – tiesa var izskatīt visas lietas attiecībā uz nodarījumiem, par kuru izdarīšanu piemērojams brīvības atņemšanas sods līdz sešiem mēnešiem. (ii) Izmeklēšanas jurisdikcija – tiesa veic iepriekšējo izmeklēšanu saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem un nosūta attiecīgos materiālus ģenerālprokuroram. Ja apsūdzētais neiebilst, ģenerālprokurors var lietās, kurās var piespriest brīvības atņemšanas sodu līdz desmit gadiem, nosūtīt	Vada viens miertiesnesis

		atpakaļ mīertiesai izskatīšanai un sprieduma taisīšanai.	
Gozo mīertiesa	Pirmā instance	Civillietās Gozo mīertiesai Maltā ir divkārša jurisdikcija : zemākā jurisdikcija, kas līdzīga tā paša līmeņa tiesas jurisdikcijai Maltā, un augstākā jurisdikcija ar tādu pašu kompetenci kā Civiltiesas pirmajai palātai, izņemot tās konstitucionālo jurisdikciju, un Civiltiesai (Brīvprātīgas jurisdikcijas nodaļai). Krimināllietās Gozo mīertiesai Maltā ir tāda pati jurisdikcija kā Mīertiesai krimināltiesas un izmeklēšanas komisijas jurisdikcijas ietvaros.	Vada viens mīertiesnesis
Nepilngadīgo tiesa	Pirmā instance	Nepilngadīgo tiesa izskata lietas, kurās prasības izvirzītas vai attiecas uz nepilngadīgajiem , kas jaunāki par 16 gadiem, un tā var lemt arī par aizbildniecību.	Vada mīertiesnesis un divi piesēdētāji
Mazo prasību tribunāls	Pirmā instance	Šis tribunāls, balstoties uz taisnīguma un likumības principiem, ātrā procedūrā izšķir prasības, kuru summa nepārsniedz € 5 000.	Vada viens tiesnesis

Juridiskās datubāzes

[Tieslietu, kultūras un pašvaldību lietu ministrijas](#) oficiālajā valdības tīmekļa vietnē ir pieejami dažādi tiešsaistes pakalpojumi. Tīmekļa vietnē maltiešu un angļu valodā atrodama informācija par Tieslietu un iekšlietu ministriju, kā arī par tiesām, tiesu sistēmu un tiesnešiem, Ģenerālprokurora biroju, tiesu pakalpojumiem un juridiskiem pakalpojumiem.

Šajās saitēs ir pieejami dažādi tiesu un juridiskie pakalpojumi:

- [Tieslietu, kultūras un pašvaldību lietu ministrija](#)
- [Tiesu pakalpojumi](#)
- [Tiesu pakalpojumi - „Sentenzi Online”](#)
- [Tiesu pakalpojumi - Tiesvedība](#)
- [Tiesu pakalpojumi - Tiesas sēžu grafiks](#)
- [Tiesu pakalpojumi - Statistika](#)
- [Tiesu pakalpojumi - Tiesu izsoles](#)
- [Tiesu pakalpojumi - Civilprocesa veidlapas \(maltiešu valodā\)](#)
- [Juridiskie pakalpojumi](#) (Maltas normatīvie akti)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešusās kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 22/12/2016

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Nīderlande

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par tiesu sistēmu Nīderlandē.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Tiesu administrācija

Tiesu iestāžu padome ir daļa no tiesu sistēmas, taču tā nespriež tiesu. No tieslietu ministra tai ir nodota atbildība par vairākiem uzdevumiem. Šie uzdevumi ir operatīvi, un tie ietver budžeta sadali, finanšu pārvaldību, personālpolitikas, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) un telpu pārvaldi. Padome atbalsta tiesas, kad tās veic savus uzdevumus šajās jomās. Tās uzdevums arī ir sekmēt tiesu sistēmas kvalitāti un ieteikt jaunus tiesību aktus, kas ietekmē tiesu sistēmas pārvaldīšanu. Padome arī pārstāv tiesu iestādes publiskās un politiskās debatēs.

Padomes **uzdevumi** ir saistīti ar tiesu sistēmas pārvaldības operatīvu darbību (termina plašākajā nozīmē), budžeta jautājumiem un tiesu organizācijas kvalitātes aspektiem.

Padomei ir galvenā loma sagatavojot, izpildot un atskaitoties par tiesu sistēmas budžetu. Budžeta sistēma ir pamatota ar Padomes darba slodzes mērījumu sistēmu. Padome veicina un uzrauga operatīvo procedūru izstrādi tiesu darba ikdienas vadīšanā. Konkrētie minētie uzdevumi ir personālpolitika, uzturēšanās, IKT un ārlietas. Padomei ir vairākas oficiālas, likumīgas pilnvaras, kas ļauj veikt šos uzdevumus. Piemēram, Padome ir pilnvarota izdot saistošus vispārīgus norādījumus attiecībā uz operatīvās darbības politiku, lai gan tā cenšas izmantot šīs pilnvaras pēc iespējas mazāk.

Padome ir atbildīga par juridisko un tiesu ierēdņu pieņemšanu darbā, atlasi un mācībām. Tā veic savus uzdevumus šajās jomās, pastāvīgi konsultējoties ar tiesu padomēm. Padomei ir liela nozīme, ieceļot tiesas padomes locekļus.

Padomes uzdevums attiecībā uz tiesu iestāžu sistēmas kvalitāti ietver tiesību aktu vienādu piemērošanu un tiesu sistēmas kvalitātes uzlabošanu. Ņemot vērā iespējamo tiesu lēmumu satura pārklāšanos, šajā jomā Padomei nav obligātu pilnvaru.

Padomei arī ir jāpilda **vispārēja padomdevēja uzdevums**. Tā valdību informē par jauniem tiesību aktiem, kam ir ietekme uz tiesu sistēmu. Šis process notiek, nepārtraukti konsultējoties ar tiesu padomju locekļiem.

Lai gan Padomei ir oficiālas pilnvaras, attiecības starp Padomi un tiesām nevajag uzskatīt par hierarhiskām. Padomes pašas noteiktais galvenais mērķis ir tiesu atbalsts saistībā ar to uzdevumiem. Lai nodrošinātu dažādu uzdevumu pareizu izpildi, Padome regulāri konsultējas ar tiesu priekšsēdētājiem, izpilddirektoriem, sektoru vadītājiem un Pārstāvju padomi (padomdevēja iestāde, ko veido pieci tiesu pārstāvji).

Tiesu veidi – Tss apraksts

Apgabaltiesas

Nīderlande ir sadalīta 11 apgabalos un katrā no tiem ir sava tiesa (*rechtbank*). Katrai tiesai ir vairāki tiesu apakšapgabali (*kantonlocaties*). Apgabaltiesu veido maksimums pieci sektori. Katrā tiesā ir administratīvo lietu sektors, civillietu sektors, krimināllietu sektors un apakšapgabalu sektors. Ģimenes un nepilngadīgo lietas parasti iekļauj atsevišķā sektorā, dažkārt atsevišķā sektorā ir iekļautas lietas, kas ir saistītas ar ārvalstniekiem piemērojamiem tiesību aktiem. Par šiem jautājumiem lemj tiesas vadība.

Sektori

Apakšapgabalu sektors

Parastam pilsonim ir samērā vienkārši iesniegt lietu izskatīšanai apakšapgabalu sektorā. Tas nozīmē, ka katram pilsonim ir tiesības lietā sevi aizstāvēt pašam, un nav nepieciešams advokāts, kas to pārstāvētu tiesā. Civiltiesību kontekstā apakšapgabala tiesnesis izskata lietas saistībā ar nomu, pirkšanu uz nomaksu un nodarbinātību, kā arī strīdus, kuros prasības summa ir mazāka par € 25 000.

Krimināltiesībās apakšapgabala tiesnesis izskata tikai mazāk smagus pārkāpumus. Parasti šādās lietās policija vai valsts prokurors ir piedāvājis izlīgumu. Ja apsūdzētais nepieņem šādu piedāvājumu, lieta nonāk izskatīšanai pie apakšapgabala tiesneša. Apakšapgabala tiesnesis parasti paziņo mutisku lēmumu uzreiz pēc sēdes.

Krimināltiesības

Tiesneši krimināltiesību sektorā izskata lietas, ko neuzņemas apakšapgabala tiesneši. Šādas lietas izskata viens tiesnesis vai tiesa pilnā sastāvā ar trīs tiesnešiem. Tiesa pilnā sastāvā izskata sarežģītākas lietas un lietas, kurās prokurors pieprasa sodu, kas ilgāks par vienu gadu ieslodzījumā.

Civiltiesības/ģimenes tiesības

Civiltiesību sektorā arī izskata lietas, kas nav konkrēti piešķirtas apakšapgabala tiesnesim. Parasti šādas lietas izskata viens tiesnesis, taču līdzīgi kā iepriekš par sarežģītākām lietām lemj tiesa pilnā sastāvā ar trīs tiesnešiem. Vairākās apgabaltiesās ir atsevišķs sektors ģimenes un mazgadīgo lietām, ja šādu lietu daudzums ir ievērojams.

Administratīvās tiesības

Atskaitot nedaudz izņēmumu, administratīvos strīdus izskata apgabaltiesā; daudzām lietām pirms izskatīšanas administratīvo tiesību sektorā tiek veikta iebildumu procedūra administratīvo institūciju aizgādnībā. Šīs lietas parasti izskata viens tiesnesis, taču līdzīgi kā iepriekš apgabaltiesa var nolemt iecelt trīs tiesnešus lietai, kas ir sarežģīta vai kurā iesaistīti būtiski jautājumi. Ja konkrētā apgabaltiesā nav atsevišķs sektors, kas nodarbojas ar lietām saistībā ar tiesību aktiem attiecībā uz ārvalstniekiem, šādas lietas izskata administratīvo lietu sektorā vai tā struktūrvienībā. Lietās, kurās iesaistītas amatpersonas un sociālā nodrošinājuma jautājumi, apelāciju drīkst izskatīt īpaša apelācijas instances tiesa – Centrālā apelācijas tiesa, un vairumā citu gadījumu – Valsts padomes administratīvās tiesvedības nodaļa.

Apelācijas tiesas

Minētie 11 apgabali ir sadalīti četrās apelācijas tiesu teritoriālajās jurisdikcijās: Hāga un Amsterdama, Arnema-Leuwardēna un Hertogenboša. Saistībā ar krimināltiesībām un civiltiesībām apelācijas tiesas tiesneši izskata tikai tādas lietas, kurās iesniegta apelācija par apgabaltiesas spriedumu. Apelācijas tiesa atkārtoti pārbauda lietas faktus un izdara savus secinājumus. Vairumā gadījumu apelācijas tiesas lēmumu var apstrīdēt, iesniedzot kasācijas sūdzību Nīderlandes Augstākajā tiesā. Papildu krimināllietām un civillietām apelācijas tiesa administratīvās tiesas statusā izskata apelācijas pret nodokļu noteikšanu.

Īpašās tiesas

Centrālā apelācijas tiesa ir apelācijas padome, kas pārsvarā ir aktīva juridiskās jomās, kas attiecas uz sociālo nodrošinājumu un civildienestu. Šajās jomās tā ir augstākā tiesu iestāde. Tiesa atrodas Utrehtā.

Tirdzniecības un rūpniecības apelācijas instances tiesa ir īpaša administratīvā tiesa, kas pieņem lēmumu strīdos saistībā ar sociāli ekonomiskām administratīvajām tiesībām. Turklāt šī apelācijas tiesa pieņem lēmumus apelāciju gadījumos saistībā ar īpašiem likumiem, piemēram, Konkurences likumu un Telekomunikāciju likumu. Tiesa atrodas Hāgā.

Augstākā tiesa

Nīderlandes Augstākā tiesa, kas atrodas Hāgā, pārbauda, vai zemākas instances tiesa, pieņemot savu lēmumu, pareizi piemērojusi likumu. Šajā posmā zemākas instances tiesas atklātie fakti šajā lietā vairs netiek apspriesti. Tādēļ kasācijas sūdzība pilda svarīgu funkciju, veicinot likumu vienotību.

Juridiskās datubāzes

Informāciju var atrast tīmekļa vietnē, kas paredzēta [Nīderlandes tiesu sistēmai](#).

Judikatūra iekļauta [juridiskajā datubāzē](#).

Vai piekļuve datubāzēm ir bez maksas?

Jā, piekļuve ir **bez maksas**.

Saites

[Rechtspraak](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 07/03/2016

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Austrija

Šajā portāla sadaļā ir sniegta informācija par tiesu sistēmas organizāciju Austrijā.

Tiesu organizācija – tiesu sistēma

Tiesu vara ir tiesiskas valsts trešais pīlārs līdztekus likumdošanas varai un izpildvarai. Federālā konstitūcija paredz, ka **vispārējā tiesu vara ir federācijas līmenī**. Tiesu vara visās instancēs ir atdalīta no izpildvaras. Pastāv arī tiesu varas jomas, kurās darbojas neatkarīgi tiesneši Senāti un kuras regulē īpaši noteikumi.

Austrijas tiesu sistēmā bez Federālās tieslietu ministrijas ietilpst vispārējās piekritības tiesas, prokuratūra, ieslodzījuma vietas (sodu izpildes iestādes un izmeklēšanas cietumi) un probācijas dienesta iestādes, kuras lielākoties uztur privāti.

1. **Vispārējās piekritības tiesas** ir valsts institūcijas, kas formālā procedūrā izskata un lemj par civiltiesiskiem prasījumiem un pienākumiem, kā arī par apsūdzībām krimināllietās. Tās izveido ar likumu un tajās strādā neatkarīgi un objektīvi tiesneši, kurus nevar ne atbrīvot no amata, ne arī pārcelt citā amatā un kurus saista tikai tiesību akti.
2. **Prokuratūras** ir īpašas iestādes, kas darbojas atsevišķi no tiesām. Tās jo īpaši nodarbojas ar sabiedrības interešu aizsardzību krimināltiesību jomā. Tas ietver izmeklēšanas procedūras vadību, kā arī apsūdzības celšanu un uzturēšanu kriminālprocesā. Prokurori ir vispārējās tiesu sistēmas orgāni.
3. **Ieslodzījuma vietas** ir atbildīgas par brīvības atņemšanas sodu izpildi.
4. **Probācijas dienesta iestādes** arī ir daļa no tiesu sistēmas. Tās uzrauga nosacīti notiesātās personas un no ieslodzījuma atbrīvotās personas. Galvenokārt šie uzdevumi ir nodoti privātām apvienībām, kas ir federālās Tieslietu ministrijas pārraudzībā.

Federālais tieslietu ministrs atrodas tiesu administrācijas hierarhijas pašā augšgalā; viņam (viņai) ir padota **Federālā tieslietu ministrija**, kas ir viena no augstākajām federālās valsts pārvaldes iestādēm. Federālais(-ā) tieslietu ministrs(-e) ir federālās valdības loceklis(-e) un atbild par sava resora politisko vadību un koordinēšanu, kā arī par tam piederīgo dienestu augstāko uzraudzību.

Līdztekus vispārējās piekritības tiesām Austrijā pastāv Konstitucionālā tiesa (*Verfassungsgerichtshof*) un Augstākā administratīvā tiesa (*Verwaltungsgerichtshof*) un kopš 2014. gada 1. janvāra arī administratīvās tiesas (*Verwaltungsgerichte*). Federālajā līmenī ir izveidota Federālā administratīvā tiesa (*Bundesverwaltungsgericht*) un Federālā finanšu tiesa (*Bundesfinanzgericht*), kuras abas atrodas Vīnē ar reģionālajiem birojiem citās pilsētās. Turklāt katrā zemē ir izveidota zemes administratīvā tiesa. Šīs tiesas neietilpst Austrijas tiesu sistēmā.

Vispārējās piekritības tiesu hierarhija

- Iecirkņa tiesas
- Zemju tiesas (sauktas arī par pirmās instances tiesām)
- Zemju augstās tiesas (sauktas arī par otrās instances tiesām)
- Augstākā tiesa

Juridiskās datubāzes

Austrijas [Tieslietu ministrijas tīmekļa](#) vietnē ir sniegta vispārējā informācija par Austrijas tiesisko sistēmu.

Vai piekļuve datubāzei ir bez maksas?

Jā, piekļuve Austrijas [Tieslietu ministrijas tīmekļa](#) vietnei ir **bez maksas**.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 29/08/2018

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Polija

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par tiesu sistēmu Polijā.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Polijas Konstitūcijas VIII nodaļā aplūkotas tiesas un tribunāli un uzskaitītas tiesvedības institūcijas Polijā, proti:

- Augstākā tiesa (*Sąd Najwyższy*),
- vispārējās tiesas (*sądy powszechne*),
- administratīvās tiesas (*sądy administracyjne*),
- militārās tiesas (*sądy wojskowe*).

Tiesu administrācija

Tiesu veidi – īss apraksts

Vispārējo tiesu sistēma ietver apelācijas tiesas (*sądy apelacyjne*), apgabaltiesas (*sądy okręgowe*) un rajonu tiesas (*sądy rejonowe*). Šīs tiesas cita starpā iztiesā lietas saistībā ar krimināltiesībām, civiltiesībām, ģimenes un nepilngadīgo tiesībām, komerciesībām, darba un sociālās apdrošināšanas tiesībām, izņemot lietas, kas ir specializēto tiesu (piem., kara tiesas) piekritībā. Vispārējās tiesas arī pārvalda zemes un hipotēku reģistrus, kā arī valstij piederošu uzņēmumu reģistrus utt.

Administratīvo tiesu sistēma ietver Augsto administratīvo tiesu (*Naczelny Sąd Administracyjny*) un rajona administratīvās tiesas – viena katrā vojevodistē vai rajonā (*wojewódzkie sądy administracyjne*).

Augstākā tiesa (*Sąd Najwyższy*) ir augstākā tiesu iestāde Polijā. Tā veic tiesas uzraudzību pār visu citu tiesu lēmumiem, nodrošinot likumu interpretācijas un tiesu prakses konsekveni. Augstākā tiesa nav vispārējā tiesa.

Polijas tiesību sistēmā **Konstitucionālo tribunālu** (*Trybunał Konstytucyjny*) neuzskata par vispārējo tiesu. Konstitucionālais tribunāls spriež par:

- valsts tiesību aktu un starptautisko nolīgumu atbilstību Konstitūcijai,
- valsts tiesību aktu atbilstību starptautiskajiem nolīgumiem, kuru ratifikācija nepieciešama pirms to apstiprināšanas Parlamentā,
- centrālās varas iestāžu izdotās tiesiskās reglamentācijas, ratificēto starptautisko nolīgumu un tiesību aktu atbilstību Konstitūcijai,
- politisko partiju mērķu vai darbības atbilstību Konstitūcijai,
- konstitucionālajām sūdzībām.

Valsts Tribunāls (*Trybunał Stanu*) izskata lietas saistībā ar personu, kas ieņem (vai ir ieņēmušas) augstākos valsts amatus, apsūdzību par Konstitūcijas vai citu tiesību aktu pārkāpšanu.

Tiesu hierarhija

- Rajonu tiesas (*sądy rejonowe*) – vispārīgi pirmā instance
- Apgabaltiesas (*sądy okręgowe*) – apelācija vai noteiktos gadījumos pirmā instance
- Apelācijas tiesas (*sądy apelacyjne*) – apelācija
- Augstākā tiesa – augstākā tiesu iestāde.

Juridiskās datubāzes

Informācija par visām vispārējām tiesām, to tīmekļa vietnes un kontaktinformācija (adrese, tālrunu numuri, e-pasta adreses utt.) pieejama tīmekļa vietnē [Polijas Tieslietu ministrija \(informācija par tiesām\)](#).

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 10/12/2012

Tiesas – vispārīgie principi

Portugāles Konstitūcijas 202. un turpmākajos pantos ir noteikti tiesu varas īstenošanas un tiesu darbības pamatprincipi Portugālē. Tiesas ir suverēnas iestādes, kas pilnvarotas spriest tiesu tautas vārdā. To uzdevums ir aizstāvēt pilsoņu tiesības un intereses, ko aizsargā likums, novērst demokrātiskuma un tiesiskuma principa pārkāpumus un izšķirt interešu konfliktus publiskajās un privātajās tiesībās.

Tiesas ir neatkarīgas un pakļautas tikai likumam. To nolēmumi ir saistoši visām valsts un privātajām struktūrām un ir noteicošie attiecībā uz jebkādu citu iestāžu lēmumiem.

Lietu izskatīšana **tiesā** ir atklāta, izņemot gadījumus, kad pati tiesa pamatoti nolemj citādi, lai nodrošinātu personu cieņas un sabiedrības morāles aizsardzību vai normālu tiesu darbību.

Tiesu darbības organizācija – tiesu sistēma

Saskaņā ar Konstitūcijas 209. un turpmākajiem pantiem Portugālē pastāv divi dažādi tiesu veidi – vispārējās piekritības tiesas un administratīvās tiesas. Konstitūcijā ir paredzētas arī citu veidu tiesas – Konstitucionālā tiesa (*Tribunal Constitucional*), Revīzijas palāta (*Tribunal de Contas*), šķīrējtiesas (*tribunais arbitrais*) un mirtiesas (*jułgados de paz*).

Vispārējās piekritības tiesām ir kompetence civiltiesību un krimināltiesību jomā. Tās darbojas trīs instancēs. Šīs tiesas pēc hierarhijas un teritoriālās atbildības jomas ierindojamas šādi (lejupejošā kārtībā): Augstākā tiesa (*Supremo Tribunal de Justiça*, kuras jurisdikcijā ir visa valsts teritorija), apelācijas tiesas (*tribunais da relaçaõ*, katrā tiesu apgabālā darbojas pa vienai un Portu tiesu apgabala – divas) un rajonu tiesas (*tribunais de comarca*, kas darbojas pirmajā instancē).

Pirmās instances tiesas iedala trīs kategorijās pēc prasības priekšmeta un summas: vispārējās piekritības tiesas, specializētās tiesas (krimināllietas, ģimenes lietas, nepilngadīgo lietas, darba tiesību lietas, komercietas, jūrlietas un spriedumu izpildes lietas) vai struktūrvienības ar īpašu jurisdikciju (civillietu, krimināllietu vai jauktas tiesu nodaļas; civillietu vai krimināllietu palātas, civillietu palātas, kas izskata maza apmēra prasības, un krimināllietu palātas, kas izskata kriminālpārkāpumus).

Administratīvās tiesas ir pirmās instances administratīvās un nodokļu tiesas, centrālās administratīvās tiesas (Ziemeļu un Dienvidu) un Augstākā administratīvā tiesa (*Supremo Tribunal Administrativo*, kuras jurisdikcijā ir visa valsts teritorija).

Pretrunu gadījumā piekritību saskaņā ar tiesisko regulējumu nosaka *Tribunal de Conflitos*.

Tiesu veidi – īss apraksts

Portugāles tiesu sistēmā pastāv šādas tiesu kategorijas:

- Konstitucionālā tiesa, kuras galvenais uzdevums ir izvērtēt tiesību aktu un normu atbilstību Konstitūcijai un to likumību, kā arī tiesību aktu neesamības atbilstību Konstitūcijai;
- Revīzijas palāta, kas ir augstākā iestāde ar pilnvarām veikt valsts izdevumu likumības pārbaudi un izskatīt pārskatus, kas saskaņā ar tiesību aktiem tai ir iesniedzami;
- vispārējās piekritības tiesas, kurām ir vispārēja jurisdikcija civillietās un krimināllietās un kuras arī īsteno jurisdikciju visās lietās, kas nav nodotas citām vispārējās piekritības tiesām. To vidū ir Augstākā tiesa, otrās instances tiesas (parasti apelācijas tiesas) un pirmās instances vispārējās piekritības tiesas (parasti rajonu tiesas);
- administratīvās un nodokļu tiesas, kuru uzdevums ir atrisināt strīdus, kas radušies administratīvās un nodokļu jomas tiesiskajās attiecībās. To vidū ir Augstākā administratīvā tiesa, centrālās administratīvās tiesas, iecirkņu administratīvās tiesas un nodokļu tiesas;
- mirtiesas, kas ir īpašas tiesas un ir tiesīgas izskatīt civillietas, kurās prasības vērtības nepārsniedz EUR 5000,00;
- kara laikā var izveidot arī kara tiesas (*tribunais militares*).

Noderīgas saites

[☞ Konstitucionālā tiesa](#)

[☞ Revīzijas palāta](#)

[☞ Augstākā tiesa](#)

[Lisabonas Apelācijas tiesa](#)

[Portu Apelācijas tiesa](#)

[Koimbras Apelācijas tiesa](#)

[Evoras Apelācijas tiesa](#)

[Gimaraišas Apelācijas tiesa](#)

[Augstākā administratīvā tiesa](#)

[Dienvidu Centrālā administratīvā tiesa](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 29/12/2017

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Rumānija

Šajā portāla nodaļā ir sniegta informācija par Rumānijas tiesu sistēmu.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēma

Rumānijas tiesu iekārtas principus, struktūru un organizāciju nosaka **Rumānijas Konstitūcija un Likums Nr. 304/2004** par tiesu organizāciju.

Tiesu sistēmu veido šādas tiesas:

- Augstākā kasācijas tiesa;
- Apelācijas tiesas;
- tribunāli;
- specializētie tribunāli;
- pirmās instances tiesas;
- militārās tiesas.

Tiesu hierarhija

Augstākā tiesa Rumānijā ir [Augstākā kasācijas tiesa](#). Tā nodrošina likumu konsekventu interpretēšanu un piemērošanu pārējās tiesās.

- **15 apelācijas tiesu** jurisdikcijā ir tribunāli un specializētie tribunāli.
- Rumānijas reģionos un Bukarestē darbojas **42 tribunāli**. Tie parasti atrodas reģionu centros.
- Pastāv **četri specializētie tribunāli**, kas darbojas kā atsevišķas tiesas ģimenes un bērnu tiesību lietās (1) un komercietās (3).
- Tribunālu jurisdikcijā ir **176 pirmās instances tiesas**.

Tiesu veidi – Tss apraksts

Katra tribunāla, kuru kopējais skaits ir 42, jurisdikcijā darbojas vairākas pirmās instances tiesas.

Visas **176 pirmās instances tiesas** darbojas reģionu līmenī un Bukarestes rajonos.

Katru tiesu vada tās priekšsēdētājs, kuram ir vadītāja funkcijas. Tiesu specializētās nodaļas vada nodaļu priekšsēdētāji. Katrā tiesā pastāv vadības komiteja, kas lemj par vispārīgiem, ar tiesas pārvaldi saistītiem jautājumiem.

Militārās tiesas tiek organizētas četros militārajos tribunālos, Bukarestes Teritoriālajā militārajā tribunālā un Bukarestes Kara apelācijas tiesā. Katram militārajam tribunālam ir karaspēka vienības statuss.

- Saskaņā ar Konstitūciju iestāde, kas nodrošina tiesu neatkarību, ir [Tiesnešu augstākā padome](#). Tā turklāt nodrošina likuma un tiesnešu un prokuroru kompetences un profesionālās ētikas kritēriju ievērošanu šo profesiju pārstāvju darbā.
- [Tieslietu ministrija](#) palīdz nodrošināt tiesu sistēmas pienācīgu darbību un ir atbildīga par tiesiskuma īstenošanu sabiedrības interesēs, kā arī aizsargā tiesisko iekārtu un pilsoņu tiesības un brīvības.

Juridiskās datubāzes

Internetā ir pieejamas šādas datu bāzes:

- Augstākās kasācijas tiesas nolēmumi tiek publicēti [Augstākās kasācijas tiesas tīmekļa vietnē](#);
- Tiesu nolēmumu kopsavilkumi tiek publicēti attiecīgās tiesas portālā. Piemēram, skatīt [Bukarestes Apelācijas tiesas nolēmumu kopsavilkumus](#);
- [Rumānijas juridiskā datu bāze](#), ko uztur **Rumānijas Likumdevēju padome**, nodrošina piekļuvi pilnīgi visiem Rumānijas normatīvajiem aktiem (likumiem, valdības rīkojumiem, valdības lēmumiem u. c.).

Vai piekļuve juridiskajai datu bāzei ir bez maksas?

Jā, piekļuve juridiskajai datu bāzei ir bez maksas.

Noderīgas saites

[Tieslietu organizācija - Rumānija](#)

[Kompetento tiesu meklēšana](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 10/02/2016

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Slovēnija

Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlēties.
Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [sl](#).

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par tiesu sistēmu Slovēnijā.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Visas tiesas Slovēnijas Republikā ir parastas tiesas, kas darbojas saskaņā ar Konstitūcijas, neatkarības un likuma varas principiem.

Tiesu veidi – īss apraksts

Tiesu vienotā sistēma sastāv no vispārējās piekritības tiesām un specializētajām tiesām.

- Vispārējās piekritības tiesas ir **44 vietējās tiesas**, **11 apgabaltiesas** un **4 augstās tiesas**, un **Augstākā tiesa**,
- Specializētās tiesas ir **3 darba tiesas**, 1 darba un **sociālo lietu tiesa** un augstā darba un sociālo lietu tiesa (kuras izskata strīdus saistībā ar darba attiecībām un sociālo nodrošinājumu), un **administratīvā tiesa**, kas nodrošina juridisko aizsardzību administratīvajās lietās un kurai ir augstās tiesas statuss.

Valsts prokuratūra tiesu sistēmā ieņem īpašu lomu, jo tā ir neatkarīga valsts varas iestāde, bet tai pašā laikā arī daļa no izpildvaras. Valsts ģenerālprokuroru ieceļ Nacionālā Asambleja.

Konstitucionālā tiesa ir augstākā tiesu sistēmas iestāde, kas aizsargā konstitucionālās tiesības, likumību, cilvēktiesības un pamatbrīvības. Tai ir tiesības noraidīt likumdošanas varas darbības, anulējot (atceļot) likumu vai likuma daļu.

Konstitucionālās tiesas tiesnešus ievēl Nacionālā Asambleja pēc Republikas prezidenta priekšlikuma. Deviņus tiesnešus ievēl uz deviņu gadu termiņu, atkārtota ievēlēšana nav iespējama. Nevienai valsts iestādei nav tiesības iejaukties Konstitucionālās tiesas, specializēto tiesu vai vispārējās piekritības tiesu tiesnešu darbā vai spriedumos.

Juridiskās datubāzes

Papildu informāciju par tiesām Slovēnijā var atrast [☞ Slovēnijas Republikas Augstākās tiesas oficiālajā tīmekļa vietnē](#).

Noderīgas saites

Tiesu iestādes

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 02/11/2016

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Slovākija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [sk](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Šajā sadaļā sniegta informācija par Slovākijas tiesu sistēmu.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Slovākijā tiesu varu īsteno **vispārējās piekritības tiesas** un viena **speciālā tiesa** – Konstitucionālā tiesa.

Tiesu administrācija

Tiesas administratīvā vadība ir šīs tiesas priekšsēdētāja pienākums. Tiesas priekšsēdētājam ir šādas funkcijas:

1. nodrošināt tiesas pārvaldību un administrāciju saskaņā ar Likumu Nr. 757/2004 par tiesām un ar ko groza dažus citus likumus, kā arī saskaņā ar speciālajiem tiesību aktiem;
2. rīkoties tiesas vārdā, ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi;
3. spriest tiesu kā tiesas sēdes priekšsēdētājam, kā tiesnešu kolēģijas loceklim vai kā tiesnesim – saskaņā ar lietu sadales plānu, ciktāl tas netraucē veikt 1. un 2. punktā minētos pienākumus.

Tiesu veidi – īss apraksts

Tiesas, kuras izskata lietas pēc būtības:

- apgabaltiesas;
- reģionālās tiesas;
- speciālās tiesas;
- Slovākijas Republikas Augstākā tiesa;
- Specializētā krimināltiesā.

Tiesu hierarhija

Saskaņā ar Likumu Nr. 757/2004 par tiesām un ar ko groza dažus citus likumus:

1. Apgabaltiesas pirmajā instancē izskata civillietas un krimināllietas, ja procesuālajos tiesību aktos nav paredzēta cita kārtība;

2. Apgabaltiesas izskata ar vēlēšanu tiesībām saistītas lietas, ja tas paredzēts speciālajos tiesību aktos;
3. Reģionālās tiesas otrajā instancē izskata civillietas un krimināllietas, kuras pirmajā instancē ir izskatītas apgabaltiesā;
4. Procesuālajos tiesību aktos ir noteikti civillietu un krimināllietu veidi, kuras pirmajā instancē tiek izskatītas reģionālajās tiesās;
5. Reģionālās tiesas pirmajā instancē izskata administratīvās lietas, ja tiesību aktos nav paredzēta cita kārtība;
6. Reģionālās tiesas izskata arī citas lietas, ja tas paredzēts speciālajos tiesību aktos (Likums Nr. 166/2003 par privātuma aizsardzību pret neatļautu piekļuvi informācijas tehnoloģijām un ar ko groza dažus citus likumus, kā arī Likums par aizsardzību pret noklausīšanos).
7. Augstākā tiesa izskata:
 - vispārējās piekritības apelācijas prasības par reģionālo tiesu un Specializētās krimināltiesas pieņemtajiem nolēmumiem, ja šādu kārtību paredz noteikumi par tiesas procesiem;
 - ārkārtas apelācijas prasības par apgabaltiesu, reģionālo tiesu, Specializētās krimināltiesas un Augstākās tiesas pieņemtajiem nolēmumiem, ja šādu kārtību paredz noteikumi par tiesas procesiem;
 - strīdus starp tiesām un valsts pārvaldes iestādēm par jurisdikcijas jautājumiem;
 - par lietas atsaukšanu no atbildīgās tiesas un nosūtīšanu izskatīšanai citā tiesā, ja šādu kārtību paredz noteikumi par tiesas procesiem;
 - citas likumā vai starptautiskos nolīgumos noteiktas lietas.

Augstākā tiesa **pārbauda tiesas sprieduma motivāciju** likumīgi slēgtās lietās.

Augstākā tiesa veicina **vienotu interpretāciju un konsekventu likumu** un citu vispārsaistošu noteikumu piemērošanu:

- pieņemot savus lēmumus;
- izdodot atzinumus vienotas likumu un citu vispārsaistošu noteikumu interpretācijas veicināšanai;
- nodrošinot nozīmīgās lietās pieņemto pamatoto tiesu nolēmumu publicēšanu Augstākās tiesas "atzinumu apkopojumā" un Slovērijas Republikas tiesu nolēmumos.

Juridiskās datubāzes

Papildinformāciju var iegūt [Slovākijas Tieslietu ministrijas](#) tīmekļa vietnē.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 18/03/2019

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Somija

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par tiesu sistēmu Somijā.

Tiesu vara – tiesu sistēma

Vispārīgi runājot, Somijas tiesu sistēmu veido:

- neatkarīgas tiesas; vispārējās piekritības tiesas, administratīvās tiesas un speciālās piekritības tiesas;
- prokuratūra;
- izpildes iestādes (kas nodrošina nolēmumu izpildi);
- ieslodzījuma vietu dienests (kas nodrošina ar brīvības atņemšanu saistītu sodu izpildi);
- valsts juridiskās palīdzības dienests, advokāti un sertificēti juridiskie padomnieki.

Jēdzienu "tiesu vara" var izmantot arī tikai attiecībā uz tiesām.

Somijas konstitūcijas 98. pantā ir uzskaitītas dažādās tiesas. Vispārējās piekritības tiesas ir Augstākā tiesa, apelācijas tiesas un rajona tiesas. Vispārējās administratīvās tiesas ir Augstākā administratīvā tiesa un vietējās administratīvās tiesas.

Augstāko tiesu varu civillietās un krimināllietās īsteno **Augstākā tiesa**, bet administratīvajās lietās – **Augstākā administratīvā tiesa**. Šīs divas augstākās tiesas arī uzrauga tiesību aktu piemērošanu savā kompetences jomā. Somijā ir arī specializētās tiesas, kas paredzētas atsevišķos likumos.

Tiesnešu neatkarību un autonomiju aizsargā Konstitūcijas noteikums, saskaņā ar kuru tiesnesi var atcelt no amata tikai ar tiesas nolēmumu. Tiesnešus nevar pārcelt no viena amata uz citu bez viņu piekrišanas, ja vien pārcelšana nav daļa no tiesu sistēmas reorganizācijas.

Konstitūcijas 21. pantā noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz savas lietas pienācīgu un savlaicīgu izskatīšanu juridiski kompetentā tiesā vai citā iestādē. Saskaņā ar 21. panta 2. punktu ar likumu tiek aizsargātas arī tiesības uz tiesas procesa publiskumu, tiesības tikt uzklausiņam, tiesības uz pamatotu lēmumu un pārsūdzības tiesības, kā arī citas tiesības uz taisnīgu tiesu un labu pārvaldību. Minētajā pantā ir noteiktas arī prasības attiecībā uz tiesas procesa kvalitāti.

Tiesu administrācija

Daudzi no uzdevumiem un pienākumiem, kas saistīti ar tiesu administrāciju un tiesu darbības turpmāko attīstību, galvenokārt ir Tieslietu ministrijas kompetencē.

Papildu informācija

 [Somijas tiesu tīmekļa vietnē](#) ir atrodama informācija par Somijas tiesu sistēmu. Tas ir portāls, kurā vienuviet atrodama informācija par tiesām, prokuroriem, izpildes iestādēm un juridisko palīdzību.

Tajā, piemēram, ir atrodama jaunākā apelācijas tiesu un administratīvo tiesu judikatūra.

Bez maksas pieejamajā [Finlex datu bāzē](#) ir iekļauti tiesu nolēmumi, Somijas normatīvie akti elektroniskā formātā, kā arī Somijas tiesību aktu tulkojumi.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 08/02/2018

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Zviedrija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējušies.

Šajā sadaļā ir sniegts pārskats par Zviedrijas tiesu sistēmu.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Tiesu veidi – īss apraksts

Iestādes un aģentūras, kas atbild par tiesiskumu un juridisko drošību, parasti dēvē par tiesu sistēmu. Tiesas ir tiesu sistēmas pamats, taču sistēmā ietilpst arī iestādes, kas atbild par noziedzības novēršanu un izmeklēšanu, tostarp:

- [policija](#),
- [prokuratūra](#) un [Zviedrijas Ekonomisko noziegumu izmeklēšanas valsts birojs](#),
- [Valsts tiesu medicīnas pārvalde](#) (*Rättsmedicinalverket*),
- [Zviedrijas Cietumu un probācijas dienests](#) (*Kriminalvården*).

Arī citām iestādēm, piemēram, [spriedumu izpildes iestādei](#) (*Kronofogden*), var būt uzdevumi, kas saistīti ar tiesu sistēmu.

Tiesu hierarhija

Zviedrijā līdztekus darbojas divu veidu tiesas:

- **vispārējās tiesas**, kas izskata krimināllietas un civillietas,
- **vispārējās administratīvās tiesas**, kas izskata lietas, kuras skar valsts pārvaldi.

Vispārējās tiesas ir iedalītas **trīspakāpju sistēmā**: apgabaltiesas, apelācijas tiesas un Augstākā tiesa.

Arī administratīvajām tiesām ir trīs pakāpes: rajona administratīvās tiesas, administratīvās apelācijas tiesas un Augstākā administratīvā tiesa. Turklāt ir izveidotas dažas specializētas tiesas un tribunāli īpašu lietu un jautājumu izskatīšanai.

Tiesu administrācija

☞ **Tieslietu ministrija** atbild par jautājumiem, kas saistīti ar tiesām, tostarp procesuālajiem kodeksiem un tiesu organizāciju. Tomēr ne valdība, ne kāda cita aģentūra nav tiesīga lemt par to, kā tiesām jāīstojas atsevišķos gadījumos.

☞ **Valsts tiesu administrācija** ir galvenā administratīvā aģentūra, kas atbildīga par valsts tiesām, valsts administratīvajām tiesām, reģionālajām tiesām, reģionālajām nomas tiesām un ☞ **Valsts juridiskās palīdzības iestādi**.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 06/11/2012

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Anglija un Velsa

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [en](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējušies.

Šajā sadaļā ir sniegts īss pārskats par Anglijas un Velsas tiesām.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Apvienotajā Karalistē ir trīs jurisdikcijas: Anglijas un Velsas, Skotijas, un Ziemeļīrijas jurisdikcija. Šajā lapā ir aplūkotas tiesas, kas atrodas Anglijas un Velsas jurisdikcijā.

Tiesu administrācija

Par daudzu Anglijas un Velsas tiesu administrēšanu ir atbildīgs Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests (*Her Majesty's Courts Service*, ☞ [HMCS](#)). Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests ir par tiesu sistēmu Anglijā un Velsā atbildīgās ☞ [Tieslietu ministrijas](#) aģentūra.

Tiesu veidi un hierarhija – īss apraksts

Krimināllietas Anglijā un Velsā iztiesā mirtiesās, Kroņa tiesā, Augstās tiesas nodaļu tiesās un Apelācijas tiesas Krimināllietu departamentā.

Civillietas Anglijā un Velsā iztiesā apgabaltiesās, Augstajā tiesā un Apelācijas tiesas Civillietu departamentā.

Jaunā Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa ir pēdējā pārsūdzības tiesa Apvienotajā Karalistē gan krimināllietām, gan civilietām, lai gan Skotijas krimināllietas nevar pārsūdzēt Augstākajā tiesā.

Plašāku informāciju par Anglijas un Velsas tiesām var atrast lapā, kurā aprakstītas Anglijas un Velsas vispārējās piekritības tiesas, un ☞ [Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienesta](#) tīmekļa vietnē. Informāciju par atsevišķiem Anglijas un Velsas tribunāliem un specializētām tiesām var atrast lapā, kurā aprakstītas Anglijas un Velsas specializētās tiesas.

Saites

☞ [HMCS](#), ☞ [Tieslietu ministrija](#), ☞ [Viņas Majestātes Tiesu un tribunālu dienests](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 12/12/2016

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Ziemeļīrija

Šajā iedaļā ir sniegts pārskats par tiesām Ziemeļīrijā.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Apvienotajā Karalistē ir trīs jurisdikcijas: Anglijas un Velsas, Skotijas un Ziemeļīrijas jurisdikcija.

Tiesu veidi – Tss apraksts

Augstākā tiesa

2009. gadā jaunā **Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa** (*Supreme Court of the United Kingdom*) pārņēma Lordu palātas Apelācijas komitejas (*Appellate Committee of the House of Lords*) jurisdikciju. Tā pārņēma arī Karalienes (karaļa) padomes (*Privy Council*) Tieslietu komitejas (augstākā pārsūdzības tiesa vairākās neatkarīgās Nāciju sadraudzības (*Commonwealth*) valstīs, Apvienotās Karalistes aizjūras teritorijās un Apvienotās Karalistes atkarīgajās teritorijās) decentralizētās funkcijas.

Augstākā tiesa ir **pēdējā pārsūdzības instances tiesa** Apvienotajā Karalistē gan krimināllietās, gan civillietās, taču Skotijā iztiesātās krimināllietās nav tiesību iesniegt pārsūdzību Augstākajā tiesā. Šādās lietās atļauju iesniegt pārsūdzību Augstākajā tiesā var piešķirt tikai tad, ja attiecīgā lieta ir saistīta ar kādu publiskas nozīmes tiesisku jautājumu.

Apelācijas tiesa

Apelācijas tiesa (*Court of Appeal*) izskata sūdzības par Kroņa tiesas (*Crown Court*) nolēmumiem krimināllietās un par Augstās tiesas (*High Court*) nolēmumiem civillietās.

Augstā tiesa

Augstā tiesa (*High Court*) izskata civillietas, pārsūdzības krimināllietās, un tai ir arī pilnvaras pārskatīt personu vai organizāciju darbības, lai pārliecinātos, ka tās ir rīkojušās likumīgi un taisnīgi. Augstā tiesa parasti izskata lietas, kurās prasības summa pārsniedz GBP 30 000. Dažos gadījumos lietu, kurā prasības summa pārsniedz GBP 30 000, no Augstās tiesas var pārsūtīt grāfistes tiesai (*county court*), un tieši tāpat lietu, kurā prasības summa ir mazāka par GBP 30 000, var no grāfistes tiesas pārsūtīt Augstajai tiesai.

Augstajā tiesā ir šādas trīs nodaļas:

- Ģimenes lietu nodaļa:
izskata sūdzības par mirtiesu un grāfistes tiesu nolēmumiem laulības lietās, izskata garīgi slimu cilvēku lietas un vienkāršas testamenta apstiprinājuma lietas;
- Karalienes (karaļa) tiesas nodaļa (*The Queens Bench Division*):
Karalienes (karaļa) tiesas nodaļa nodarbojas ar liela apmēra un/vai sarežģītām kompensācijas prasībām. Tā izskata arī ierobežotu skaitu sūdzību par mirtiesu vai Kroņa tiesas nolēmumiem, pārskata organizāciju darbības, lai pārliecinātos, vai tās ir rīkojušās likumīgi, un izskata lietas saistībā ar apmelošanu un neslavas celšanu;
- Kancelejas nodaļa (*The Chancery Division*):
Kancelejas nodaļa izskata lietas, kuras ir saistītas ar trastiem, apstrīdētiem testamentiem, uzņēmumu darbības pārtraukšanu, bankrotiem, hipotēkām, labdarības organizācijām, apstrīdētiem ienākumiem (parasti ienākumu nodokļa), u. c. lietām.

Kroņa tiesa

Kroņa tiesa (*Crown Court*) izskata šāda veida lietas:

- lietas par smagākiem noziedzīgiem nodarījumiem, ko iztiesā tiesnesis, parasti piedaloties zvērinātajiem;
- notiesājošus mirtiesu nolēmumus, kas pārsūtīti Kroņa tiesai, lai noteiktu sodu.

Sīkāku informāciju un Ziemeļīrijas tiesu struktūras diagrammu var atrast [Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienesta tīmekļa vietnē](#).

Tiesu administrācija

Par Ziemeļīrijas jurisdikcijas tiesu administrāciju atbild [Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests](#).

Tas ietver:

- administratīvu atbalstu Ziemeļīrijas tiesām un tiesnešiem;
- spriedumu civillietās izpildi ar centralizēta piespiedu izpildes dienesta palīdzību, ko nodrošina Spriedumu izpildes birojs;
- administratīva atbalsta sniegšanu dažādiem tribunāliem.

Noderīgas saites

[Ziemeļīrijas Tiesu un tribunālu dienests](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstīs. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 28/08/2018

Tiesu sistēma dalībvalstīs - Skotija

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [en](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Šajā nodaļā sniegts pārskats par Skotijas tiesu sistēmu.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Apvienotajā Karalistē ir trīs jurisdikcijas: Anglijas un Velsas, Skotijas, un Ziemeļīrijas jurisdikcija.

Tiesu administrācija

Skotijā par tiesu administrāciju atbildīgs ir [Skotijas Tiesu dienests](#). Šis dienests ir deleģētās Skotijas valdības aģentūra.

Tiesu veidi un hierarhija – svarīgāko tiesu īss apraksts

Dažādās tiesas Skotijā ir organizētas turpmāk izklāstītajā veidā.

Krimināllietas tiek dalītas “smagajās lietās” (nopietnas lietas, kuras izskata zvērinātie) un “paātrinātajās lietās” (mazāk nopietnas lietas, kuras izskata viena tiesneša sastāvā).

Augsto Justīcijas tiesu vada Lords-ģenerāltiesnesis, kurš ieņem arī Lorda-priekšsēdētāja amatu. Šī ir augstākā krimināllietu instance valstī, kas izskata smagas krimināllietas, piemēram, par slepkavību vai izvarošanu. Tā ir arī galīgā apelācijas instance krimināllietās.

Lielāko daļu krimināllietu – gan smago, gan paātrināto – izskata **Šerifa tiesa**, bet mazāk nopietnas paātrinātās lietas izskata **Miertiesas**. Pēdējā sastāv no mirtiesnešiem (kuri ir neprofesionāli tiesneši, kam palīdz padomdevējs ar jurista kvalifikāciju, vai arī algoti mirtiesneši, kam ir jurista kvalifikācija).

Civillietu tiesas izskata dažādas lietas, ieskaitot par deliktu, līgumsaistībām un komercstrīdiem. Augstākā instance civillietās Skotijā ir **Augstākā civillietu tiesa**. Šī tiesa sastāv no Ārējās palātas, kura veic lietu sākotnējo izskatīšanu, un no Iekšējās palātas, kura galvenokārt izskata apelācijas sūdzības. Galvenais tiesnesis ir Lords-priekšsēdētājs.

Kasācijas sūdzības var iesniegt jaunajā Apvienotās Karalistes Augstākajā tiesā.

Šerifu tiesas var izskatīt lietas, kas pēc būtības ir līdzīgas Augstākajā civillietu tiesā izskatītajām lietām, taču var izskatīt lietas arī vienkāršotā procedūras kārtībā, ja prasības summa nepārsniedz GBP 5000,00 un nav nepieciešama likumīgā pārstāvja palīdzība.

Sīkāka informācija par Skotijas tiesām ir pieejama [Skotijas Tiesu dienesta](#) tīmekļa vietnē.

Saites

[Skotijas Tiesu dienests](#), Skotijas valdība

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 08/06/2017